

Promise

Bijbels denken over gezondheid Themanr. Januari 2021

Vaccineren: Levensgevaarlijk of Levensreddend?

door:

drs. W.J.A. Pijnacker Hordijk

Community Covid 19

door:

Philip Nunn

Vaccineren: Levensgeva

Inhoud:

- Inleiding
- Ontdekking van het vaccineren
- Nut van vaccineren
- Anti-vaccinatie
 - 4.1 Bezwaren
 - 4.1.1 Occult
 - 4.1.2 Autisme
 - 4.1.3 Bijwerkingen
 - 4.1.4 Abortus
 - 4.1.5 Tegennatuurlijk
 - 4.1.6 Theologisch-ethisch
 - 4.2 Bezwaarden
 - 4.2.1 Antroposofen
 - 4.2.2 Jehova's Getuigen
 - 4.2.3 Bevindelijk Gereformeerden
 - 4.2.4 Christian Science
 - 4.2.5 Kritische prikkers
- 5 Complottheorieën
 - Voorstanders van vaccinatie

- 6.1 Orthodox Joods
- 6.2 Rooms Katholiek
- 6.3 Reformatorisch

Eigen verantwoordelijkheid Beschouwing en afwegingen

Inleiding
 In 2018 waren er in een aantal Europese landen, met name in Roemenië, Italië of Frankrijk uitbraken van mazelen. Dat was nog niets vergeleken met de pandemie van Covid-19 die in maart 2020 in China uitbrak. Het idee dat het virus in een lab in Wuhan gecreëerd zou zijn, is achterhaald en wetenschappelijk weerlegd. (1) Voor dit totaal onverwachte nieuwe en besmettelijke coronavirus, dat de longen rechtstreeks aantast, was nog geen vaccin. Het virus is echter niet echt nieuw. Voormalig huisarts Cors Ephraïm uit Terneuzen: "Het vaccin is wel degelijk uitgebreid getest, althans in Europa. Over corona-virussen leerde ik al in op de medische faculteit. Ze zijn verantwoordelijk voor 5% van de verkoudheden. In Oxford waren ze al een eind op weg om een vaccin te

maken voor de veeartsen, omdat het coronavirus bij dieren heftig kan verlopen. Astra Zenica heeft hierop voor geborduurd".

Vergaande maatregelen werden getroffen om de verspreiding van dit virus te voorkomen en te verhinderen. Niettemin overleefden globaal minstens een miljoen patiënten deze ziekte niet. In allerijl werden teststraten opgezet om te weten te komen wie met het virus was geïnfecteerd, zodat zij niet anderen zouden gaan besmetten. Verschillende lock-downs en zelfs een avond-

arlijk of levensreddend?

klok deden de economie krimpen en lieten het onderwijspeil zakken, opdat de gezondheid zou zegevieren.

Ziekenhuizen kunnen de pandemie niet of nauwelijks aan. Zorgmedewerkers raken overbelast. De oversterfte is sinds de Tweede Wereldoorlog niet zo groot geweest als het afgelopen jaar en dat komt door corona. Tegen een virus bestaan niet echt goed werkende medicijnen omdat virussen zich in de cel dringen en onbereikbaar zijn voor medicijnen - dit in tegenstelling tot bacteriën. Alle hoop werd gevestigd op het nieuwe vaccin, waarnaar koortsachtig werd gezocht. Het werden echter verschillende vaccins (ruim 50), ontwikkeld door verschillende fabrikanten in verschillende landen. Eén organisatie kan niet al deze op verschillende leest geschoeide vaccins beïnvloeden. Duzenden medewerkers zouden hiervan dan op de hoogte zijn. Grote gezondheids- maar ook financiële belangen staan op het spel, want de miljardeninvesteringen moeten wel worden terugverdiend. De far-

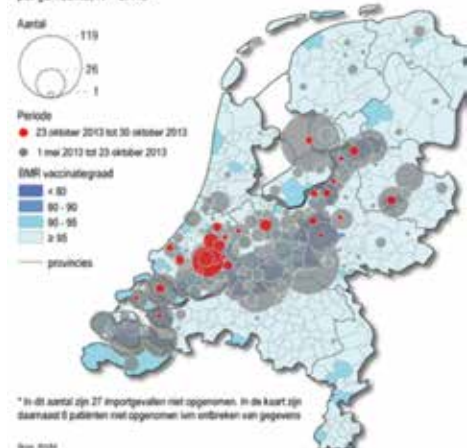
maceutische industrie met haar machtige lobby heeft het er maar druk mee. Sindsdien is de wereld voor onbekende tijd volkomen in de ban van dit nieuwe virus en de bijbehorende vaccins. De vraag is of een van deze nieuwe vaccins voor deze nieuwe ziekte verplicht zou moeten worden gesteld of niet.

En wat zijn eventuele consequenties als je je niet wil laten vaccineren? Bijvoorbeeld, je krijgt geen visum, je mag niet mee met het vliegtuig of je inzetbaarheid wordt beperkt of zelfs bepaalde beroepen worden voor je geblokkeerd. In 1881 was er reeds een 'Bond tegen vaccinatiedwang' en in 1928 liet het parlement zich overtuigen en stemde voor de afschaffing van de dwang.(2) Deze discussie leeft nu weer op. Moet de overheid burgers verleiden zich te laten vaccineren door een of andere beloning of anderzijds een sanctie toepassen voor de weigeraars? En wat te denken van complottheorieën? Daarover later meer. De baas van Interpol Jürgen Stock verwacht dat de criminaliteit (inbraken bij opslaglocaties, overvallen op

transporten en corruptie) flink zal toenemen.(3) Enfin, het blijft de gemoederen flink bezig houden. Vaccinatie is dus niet bepaald vaste prik. Te vrezen valt dat deze nieuwe uitbraak van een besmettelijk virus bepaald niet de laatste zal zijn. Door het veelvuldig internationaal contact - we reizen wat af met elkaar - is verspreiding al snel gebeurd. Logisch is dus ook de vraag of we wel terug moeten willen naar het 'oude normaal'.

Andere infectieziektes dan Covid-19

Mazelen 1 mei 2013 tot 30 oktober 2013
per gemeente, N = 2.118*

De pokken is veertig jaar geleden uitgeroeid, maar hebben vermoedelijk meer dodelijke slachtoffers gemaakt dan enige andere infectieziekte, inclusief de gevreesde zwarte dood of de pest. Op 14 oktober 2010 werd de runderpest uitgeroeid verklaard. Allerlei andere enge infectieziekten, zoals bof, difterie, mazelen, hepatitis B, kinkhoest, baarmoederhalskanker, Hib (Haemophilus influenzae type b), meningokokkenziekte, pneumokokkenziekte, polio, rodehond, tetanus, vogelpest, AIDS, ebola, BSE, Q koorts en nu dus Covid-19 (en door mutaties met vele varianten) waren ondertussen als een bedreigend spook rond. Omdat de vaccinatiegraad in Nederland blijft dalen, slaat men alarm. Mazelen blijken te heersen in landen waar de vaccinatiegraad beneden de door de Wereldgezondheidsorganisatie gewenste 95 procent van alle kinderen is gedaald. Tussen 1 mei 2017 en 30 april 2018 stierven in Europa 21 van de 13.475 mazelenpatiënten die in de EU zijn geregistreerd.(4) In Barneveld blijkt dat slechts 70 procent van de kinderen is ingent tegen ziekten als kinkhoest, mazelen, bof en rodehond, terwijl het landelijke percentage op 90 ligt. De zeer besmettelijke kinkhoest, die voor baby's erg gevaarlijk is, is in mei en juni 2018 in Barneveld verviervoudigd.(5) Op de Nederlandse Biblebelt zijn veel tegenstanders

van vaccinatie te vinden. Ouders blijken vaak traditiegetrouw en kritiekloos hun eigen ouders te volgen in het wel of niet inenten, maar zij zullen hun kinderen beargumenteerd moeten kunnen uitleggen waarom zij tot een bepaalde keuze zijn gekomen. Antroposofen, Jehova's Getuigen, macrobiotici, aanhangers van Christian Science en de Nederlandse Vereniging Kritisch Prikken hebben al vaak tegen vaccinatie gekozen. Zie 4.2.

Dit artikel wil helpen om een genuanceerde afweging te maken.

Hoewel in dit artikel medische aspecten worden belicht, gaat het hier vooral om de christelijk-ethische afwegingen. In Bijbelse tijden was vaccinatie totaal onbekend. Desalniettemin kunnen we ook voor dit onderwerp 'het beste Boek voor de weg' hantieren en principes uit Gods Woord afleiden die van toepassing zijn op ons onderwerp.

Ontdekking van het vaccineren
De ontdekker van het principe van vaccineren (van het Latijnse woord 'vacca' dat koe betekent) was de Britse arts Edward Jenner. Het was hem in 1796 opgevallen dat melkmeisjes die aan de handen besmet waren geweest met koepokken (vaccinia), door het melken geen pokken kregen. Door experimenteren ontdekte hij dat ook een opzet-

telijke besmetting met koepokken mensen bescherming gaf tegen de mensenpokken. Later ontdekte Louis Pasteur (1822-1895) vaccinaties tegen cholera, miltvuur en hondsdolheid. Hij formuleerde de gedachte dat men met een verzwakte smetstof soms milde infecties kan veroorzaken, waardoor bescherming optreedt tegen besmetting met de echte, ernstigere, 'virulente' ziekteverwekker.(6) 'Vaccins bestaan meestal uit onderdeeljes van bacteriën of virussen, of soms uit geïnactiveerde virussen die de ziekte niet kunnen veroorzaken. Ze bevatten onderdelen waarop het lichaam kan reageren, bv. door antistoffen te maken, zonder zelf de ziekte door te maken. Vaccinatie is dus voor het lichaam een soort eerste kennismaking met een bacterie of een virus. Het lichaam leert hoe correct erop te reageren zodat die bacteriën of virussen de ziekte niet kunnen veroorzaken wanneer je er later mee in contact komt. Soms is er een levenslange bescherming, soms neemt de hoeveelheid antistoffen met de jaren af en moet je je opnieuw laten vaccineren (herhalingsvaccin) om de hoeveelheid antistoffen voldoende hoog te houden.'(7)

Er zijn vier fases te onderscheiden voordat een vaccin toegevend kan worden: de ontwerp-, ontwikkel-, productie- en testfase.

Nut van vaccineren

Een verplichte vaccinatie tegen ernstige ziekten zoals polio en mazelen is in principe goed te verdedigen. Door mazelen kun je een ernstige hersenvliesontsteking krijgen, en het verzwakt tijdelijk je immuunsysteem, waardoor je vatbaarder bent voor andere ernstige infectieziekten. Hoe eerder bescherming door vaccinatie hoe beter, hoewel je je af kunt vragen hoeveel een baby kan verdragen. Baby's zijn de eerste maanden beschermd door antistoffen die ze tijdens de zwangerschap van hun moeder hebben gehad, mits die moeder gevaccineerd is of de ziekte heeft doorgeemaakt. Daarna volgt een periode waarin ze kwetsbaar zijn omdat de maternale antistoffen minder worden maar ze nog niet gevaccineerd zijn/kunnen worden.(8)

Humaan papillomavirus (HPV)

is een virus dat veel voorkomt en vooral wordt overgedragen via seksueel contact. Er zijn ongeveer 100 typen, waarvan 15 het mogelijk dodelijke baarmoederhalskanker kunnen veroorzaken.(9) Het HPV vaccin beschermt tegen de 2 HPV-varianten die verantwoordelijk zijn voor 70% van alle gevallen van baarmoederhalskanker. Het RIVM maakt zich zorgen

over de dalende vaccinatiegraad voor HPV. Volgens geruchten in de sociale media zouden er vermeende bijwerkingen zijn zoals chronische vermoeidheid.

Er is echter geen relatie aangetoond. Indien mensen strikt monogaam leven (de beste preventie!) is de kans op een HPV-infectie minimaal. Maar ook in een monogame relatie kun je het virus oplopen. Ca. 80 procent van de Nederlanders maakt een HPV-infectie door.(10) Het risico dat je een HPV-infectie oploopt is aanwezig, dus ook bij weinig seksuele partners, en condoomgebruik voorkomt besmetting niet. De inenting werkt ook preventief tegen andere kankersoorten van de geslachtsorganen en keel. Maar anderzijds geeft de prik schijnzekerheid omdat hij niet beschermt tegen alle varianten van HPV.

Een ander hardnekkig gerucht vinden we in het grootste moslimland ter wereld: Indonesië. Onder druk van islamitische leiders is men daar in een aantal provincies tijdelijk gestopt met het vaccineren van 32 miljoen kinderen tegen griep, mazelen en rodehond, omdat de vaccins varkensproducten zouden bevatten, waardoor deze niet halal zijn. Deze verdenking is echter totaal niet onderbouwd. In 2016 kwam een schandaal met nepvaccins aan het licht, waardoor

het vertrouwen in vaccinaties al was geschaad.(11) Hoeveel kwetsbare en kostbare kinderen worden de dupe van deze onterechte angst?

Angst voor besmetting maar ook verplichte inenting voor bijv. studie, werk- of vakantie reizen naar het buitenland verlagen de drempel voor vaccinatie. Bovendien wil je schade aan derden inperken. Ouders die afzien van vaccinatie accepteren niet alleen nodeloze risico's voor hun eigen kind, maar ze ondermijnen ook de collectieve bescherming die cruciaal is voor kinderen die te jong zijn voor vaccinatie of voor mensen die door ziekte slechts beperkt profiteren van hun eigen inentingen. Vaccinatie is dus een groepsinspanning; als men zijn eigen kinderen niet laat inenten, lopen óók anderen risico. Zullen veel twijfelaars pas op hun schreden terugkeren wanneer ziekten als mazelen vaker zichtbaar zijn en meer slachtoffers eisen?

Anti-vaccinatie

4.1 Bezwaren

4.1.1 Occult

Tot mijn verbazing blijkt de oorsprong van het vaccineren volgens 'goed gedocumenteerde artikelen' occult te zijn. Welke

deze artikelen precies zijn vermeldde het blad 'Bijbel en Onderwijs' echter niet en daarmee ontbreekt de onderbouwing van dit heftige verwijt. De vereniging 'Bijbel en Onderwijs' is spreekbuis voor o.a. een anti-vaccinatie standpunt, want vaccinatie zou autisme kunnen veroorzaken.(12)

4.1.2. Autisme

Op sociale media blijft hardnekkig een onware bewering rondzingen dat een mazelen-prik autisme kan veroorzaken. Fabels dat de vaccins voor bof, mazelen, rodehond of baarmoederhalskanker allerlei bijwerkingen zouden hebben of zelfs autisme zouden veroorzaken, zijn herhaaldelijk ontkracht door gedegen onderzoek.

Volgens het RIVM en een grootschalige studie van Deense wetenschappers is na jaren onderzoek zo'n verband niet overtuigend aangetoond. (13) Er bestaat een wereldwijde medische consensus dat de vaccins veilig en effectief zijn. Zelfs de Nederlandse Vereniging voor Autisme steunt deze claims niet.(14) Maar de homeopathie heeft voor die mogelijke bijwerkingen zelfs

de term 'vaccinosis' bedacht: het geheel aan klachten dat door een vaccin ontstaat. Het lijkt meer een roep uit de alternatieve hoek om de klok terug te draaien. (15) Natuurlijk moeten we kritisch blijven en dus niet alles voor zoete koek slikken. Maar je moet van goede huize komen om het gerucht 'Het RIVM zou feiten falsificeren met het oog op bevolkingsreductie' te kunnen bewijzen.(16)

4.1.3 Bijwerkingen

Van inenten blij je ernstig ziek te kunnen worden, zo ondervonden Chinese ouders. Het betrof echter ondeugdelijke inenting tegen difterie, tetanus en kinkhoest, wat bij duizenden baby's leidde tot epilepsie (het syndroom van West).(17) Dat had te maken met malafide praktijken in de niet goed gecontroleerde farmaceutische industrie in China. Doen dergelijke drama's het nut van vaccineren te niet? Vaccins bevatten vroeger giftige stoffen aluminium (bijv. kwikverbindingen, maar die zijn nu grotendeels verboden). Niemand weet nu van eventuele bijwerkingen op de lange duur en niemand kan succes garanderen, want we blijven immers kwetsbaar en beperkt. Ook

medicijnen, bestralingen, chemokuren en operaties kennen bijwerkingen en risico's. Leven zonder risico's is onmogelijk. Hoewel er jaarlijks en wereldwijd 1,35 miljoen mensen door een verkeersongeluk om het leven komen, nemen we risico's in het verkeer voor lief, want auto's blijken onopgeefbaar. Soms is het kiezen tussen twee kwaden. Het vaccineren op zich bestaat al vele tientallen jaren en miljarden mensen zijn ondertussen tegen allerlei ziekten gevaccineerd. En dit heeft onder Gods zegen ontelbare mensenlevens gered. Het proces van vaccinatie is in principe steeds hetzelfde. Wat geïnjecteerd wordt, nadat het zijn werk heeft gedaan, door het lichaam helemaal opgeruimd. En inderdaad is anderzijds een enkeling heel beroerd geworden door een vaccinatie.(17a)

4.1.4 Abortus

Abortus provocatus valt ethisch af te keuren. Er zijn in de medische wetenschap voorbeelden van ethisch afkeurenswaardige experimenten, onder meer uit de Tweede Wereldoorlog (denk aan de afschuwelijke experimenten van de kamparts Josef Mengele in Auschwitz). Personen die gedwongen of vrijwillig proefkonijn waren hebben medici

wel inzicht gegeven. De kennis en menselijke materialen die dit heeft opgeleverd worden nu wel algemeen ten goede gebruikt. Kunnen we wel leven op een wijze die ons volledig immuun maakt voor welk contact met welk kwaad ook? Omdat de abortussen van decennia geleden niet hebben plaatsgevonden met het oog op de ontwikkelingen van het vaccin, is hier geen sprake van het medewerken aan het kwaad. Het roept wel wat vragen op: Wordt hiermee informele instemming met abortus gesuggereerd? Hoe ver mag je doorredeneren om de morele verantwoordelijkheid van iets wat in de keten van beslissingen en handelingen fout is gegaan bij de eindgebruiker te leggen?

We dienen wel onderscheid te maken tussen de drie fases: ontwerp- en ontwikkelfase, de productiefase en de testfase. Dit schema (18) is verhelderend:

vaccins

Fabrikant	Land	Soort	Ontwerp en Ontwikkeling	Productie	Testfase
BioNTech/Pfizer	Amerika/Duitsland	RNA	Geen foetale cellen	Geen foetale cellen	Wel foetale cellen (HEK293)
Moderna	Amerika	RNA	Geen foetale cellen	Geen foetale cellen	Wel foetale cellen (HEK293)
CureVac	Duitsland	RNA	Geen foetale cellen	Geen foetale cellen	Geen foetale cellen
Janssen	Amerika	Vector	Wel foetale cellen (PER.C6)	Wel foetale cellen (PER.C6)	Wel foetale cellen (PER.C6)
AstraZeneca	Amerika/VK	Vector	Wel foetale cellen (HEK293)	Wel foetale cellen (HEK293)	Wel foetale cellen (onbekend)
Sanofi/GSK	Amerika/Frankrijk	Eiwit	Geen foetale cellen	Geen foetale cellen	Nog niet bekend
Gamaleya Research Institute - "Sputnik"	Rusland	Vector	Wel foetale cellen (HEK293)	Wel foetale cellen (HEK293)	Wel foetale cellen

vaccins die we al jaren gebruiken. Die cellen zijn er al jaren en worden steeds opnieuw hergebruikt. Zonder die cellen en deze methode waren er wereldwijd vele tienduizenden

Bij vaccins van Moderna en Pfizer zijn geen menselijke cellijnen (afgeleid van foetaal weefsel) gebruikt, omdat het m-RNA vaccins zijn. Dit is wel het geval bij het AstraZeneca/Oxfordvaccin. Feit is dat er in 1973 van een reeds geaborteerde vrucht niercellen gebruikt zijn om daar een cellijn van op te zetten, te kweken. Op die cellen kan het (verzwakte) virus voor een vaccin zich ontwikkelen. Abortus provocatus wijzen we beslist af (tenzij op vitale indicatie, wanneer leven tegenover leven staat). Maar het is in ieder geval niet zo dat er steeds weer foetus-sen moeten worden geaborteerd om deze vaccins te ontwikkelen. Het is te betreuren wat helaas in het verleden een keer gebeurd is, maar laten we dit wel in de juiste proporties zien. Er is nooit een foetus voor dit doel als zodanig geaborteerd. De foetus is geaborteerd omdat de 'moeder' de zwangerschap niet wilde. Het vaccin had ook ontwikkeld kunnen worden middels een cellijn van een spontane miskraam. Dat zou uiteraard veel beter zijn geweest. Die foetale cellen op zich zitten overigens niet in de vaccins.(20)

'Nee, er zit absoluut geen foetaal materiaal in vaccinaties. Er worden sinds jaren 70 voor de ontwikkeling van vaccins en van zeer veel medicijnen tegen o.a. kanker, Parkinson en infecties, cellen van één embryo – die om onbekende redenen niet kon uitgroeien – gebruikt om de medicijnen en vaccins te ontwikkelen. Dat zijn dus losse humane cellen die nodig zijn voor de ontwikkeling van zeer veel medicatie en

kinderen en volwassen gestorven en hier hebben we voor een belangrijk deel niet alleen onze vaccins, maar ook veel medicatie aan te danken.'(19) Dat een vaccin dankzij een aborteerde baby is ontwikkeld is voor veel christenen onaanvaardbaar. Is het nog traceerbaar of dit vaccin via een cellijn ontwikkeld is uit een abortus provocatus of via een spontane abortus?

Het is inderdaad zeer bedenkelijk is dat het rubella (Rodehond)-deel van het BMR-vaccin wordt gekweekt op 'menselijke diploïde celculturen'

(cellenlijnen die afkomstig zijn uit weefsels van twee in de jaren zestig geaborteerde, gezonde foetussen). Waarom moet het van gezonde foetussen (21) en kan het niet van ander menselijk materiaal? Het Europees Instituut voor Bio-ethiek stelt:

‘Minstens vijf van de farmaceutische bedrijven die momenteel een coronavirusvaccin ontwikkelen, gebruiken daarbij cellen van geaborteerde foetussen. Astra Zeneca (in samenwerking met de Universiteit van Oxford), Moderna Therapeutics, CanSino Biologics/Beijing Institute of Biotechnology en Inovio Pharmaceuticals maken gebruik van een cellenlijn (een homogene populatie van cellen, stabiel na opeenvolgende mitosen, en met een theoretisch onbeperkte capaciteit tot deling) van een foetusnier genaamd HEK-293, afkomstig van een in 1972 in Nederland geaborteerde foetus. Janssen, een farmaceutisch bedrijf van Johnson & Johnson, gebruikt de foetale cellenlijn PER.C6, afkomstig van het netvliesweefsel van een 4 maanden oude foetus die in 1985 in Nederland is geaborteerd. Later werd dit gepubliceerd over het Janssen-vaccin: Volgens hoogleraar moleculaire oncogenese prof. dr. Lex van der Eb (1934) waren de cellen uit menselijke embryo's omgebouwde kweekfabriekjes voor uitgeklete verkoudheidsvirussen niet van geaborteerde embryo's, maar kwamen voort uit late miskramen en deze

werden met toestemming van de ouders voor onderzoek beschikbaar gesteld. **Het vaccin zelf bevat geen embryonale cellen.**(21a)

Het gebruik van cellen van geaborteerde foetussen voor de productie van vaccins is niet nieuw. Het is al sinds de jaren zestig van de vorige eeuw aan de gang en heeft al geleid tot verschillende vaccins, onder andere tegen rodehond, waterpokken, hepatitis A en gordelroos. Bij de ontwikkeling van vaccins tegen Covid-19 worden

deze cellen gebruikt om ofwel virale vectoren (adenovirus) te produceren, die de genen van het nieuwe coronavirus zullen dragen, ofwel het spicule-eiwit rond de virus, om een immuunrespons te stimuleren. Farmaceutische bedrijven werken over het algemeen liever met cellen van foetussen dan met volwassen cellen. Deze laatste verouderen sneller en delen zich niet meer. Foetuscellen zijn ook minder snel besmet met virussen of bacteriën, of hebben nog geen genetische mutatie ondergaan. Er bestaan echter alternatieven die niet de ethische vragen oproepen over de oorsprong van deze cellen. Om hun coronavirusvaccin te maken, gebruiken de bedrijven Novavax, Sanofi Pasteur, GlaxoSmithKline (GSK) en Sinovac, cellijnen van volwassen of dierlijke bronnen. Dat lijkt inderdaad een ethisch meer verantwoorde werkwijze. Volgens David Prentice, onderzoeksdirecteur van het Charlotte Lozier Instituut, zijn er andere technologieën beschikbaar om adenovirussen te maken, met name door het gebruik van cellen die bij een vruchtwaterpunctie worden genomen. Een andere ethische procedure zou erin bestaan cellen te gebruiken van natuurlijk gestorven

foetussen, althans indien de ouders daartoe toestemming hebben gegeven.”(22)

Is het in Nederland mogelijk om het ene vaccin, bij voorbeeld op ethische bezwaren, af te wijzen en een ander vaccin wel te accepteren? Nee, burgers die gewetensbezwaren hebben tegen coronavaccins omdat bij de ontwikkeling cellijnen van foetaal weefsel zijn gebruikt, mogen niet een ander vaccin kiezen. Het is niet mogelijk om als individu de keuze te maken voor een specifiek type vaccin. Zo luidt het antwoord van minister Hugo de Jonge in antwoord op vragen van de ChristenUnie en SGP.(23) Het is begrijpelijk dat in crisistijd het om logistieke redenen niet mogelijk is om te kiezen voor een bepaald vaccin. Je kunt je afvragen of keuzevrijheid goed als er minder vaccins zijn dan potentiële ontvangers. Als je die prik krijgt waar je geen moeite mee hebt, gaat die problematische prik naar een ander. Dat is zoiets als op zondag een ander de boodschappen voor je laten doen.

4.1.5 Tegennatuurlijk

Vaccinatie zou overbodig en verwerpelijk zijn omdat het menselijk lichaam voldoende afweermechanismen heeft om aanvallen van buiten (bacteriën en virussen) af te weren. We zijn inderdaad gezegend met een ingenieus gebouwd afweersysteem. Zouden we dit niet hebben dan zouden we op zeer jonge leeftijd sterven. Maar het behoedt ons niet voor alle ziekten en zeker niet voor nieuwe ziekten. Zie verder onder 4.2.1 ‘Antroposofen’.

4.1.6 Theologisch-ethisch

Met argumenten uit de Bijbel menen sommige christenen dat vaccinatie in het algemeen of tegen COVID-19 in het bijzonder verwerpelijk is. De christelijke wetenschapper Roy Kloet schreef een kritisch artikel over vaccineren in Het Zoeklicht. Volgens Openb.18:23 zullen alle naties misleid worden door ‘toverij’ (in het Grieks ‘pharmakeia’). Dit is ook te vertalen met ‘het gebruik of toedienen van medicijnen’. Hij ziet corona

als glimp en voorbode voor wat komen gaat (Mat.24:7,8 en Luk. 21:11).(24)

De Amerikaanse voorganger Guillermo Maldonado vergeleek het coronavirus met het merkteken uit Openb.13. Stel je voor dat het coronavaccin inderdaad het merkteken zou zijn. Veel mensen die zich niet laten inenten zijn geen christenen en hebben niet-religieuze bezwaren om vaccinatie te weigeren. Zij dragen dat zogenaamde teken van de antichrist niet, terwijl zij Jezus niet volgen. Dan zie je al dat dit beeld meteen mank gaat. Het merkteken waar Openbaring 13 over spreekt maakt onderscheid tussen kinderen van God en de rest van de wereld. Bij het coronavaccin is dat absoluut niet het geval. Bovendien is het coronavaccin niet gemaakt om mensen te vervolgen, maar om een ernstig virus te bestrijden. Dat staat in lijn met de ontwikkeling van de medische wetenschap die als een gave van God gezien mag worden. Voorganger Maldonado suggereert dat we al immuun zijn met ons geloof in Jezus. Met deze interpretatie slaat hij de plank volkomen mis. Jammer dat mensen met de Bijbel in de hand op deze manier worden misleid.” ... “Dat Openbaring 13 in direct verband staat met het wel of niet erkennen van God en verloochenen van Jezus. Een eventueel merkteken kan dus niet zomaar ongemerkt geplaatst worden.”(25)

Zie verder onder 4.2.3 ‘Bevindelijk Gereformeerden’.

4.2 Bezwaarden

Principiële bezwaren tegen vaccinatie bestaan voornamelijk bij vier groepen in de bevolking: 1. Antroposofen, 2. Jehova’s Getuigen, 3. Bevindelijk Gereformeerden en 4. Kritische prikkers

4.2.1 Antroposofen

Volgens het RIVM bevindt de grootste groep gewetensbezwaarden in Nederland zich in antroposofische kringen. Volgens antroposofen wordt het immuunsysteem weerbaarder door de kinderen de ziekte spontaan, dus zonder vaccinatie te laten krijgen. Vaccinatie is tegennatuurlijk. Een kind moet op ‘natuurlijke wijze’ weerstand opbouwen tegen besmettelijke ziekten. Antroposofen zijn verder van mening dat gezonde voeding voldoende bescherming geeft tegen kinderziekten zoals de mazelen en dat de kinderziekten positieve effecten hebben op de lichamelijke en mentale ontwikkeling. Bovendien speelt het geloof in reïncarnatie een rol in de beslissing om kinderen niet in te enten.(26)

4.2.2 Jehova’s Getuigen

Het standpunt van Jehova’s Getuigen ten aanzien van vaccinatie blijkt niet in beton te zijn gegoten. Van 1931 tot 1961 was het accepteren van een vaccinatie voor Jehova’s Getuigen een reden voor excommunicatie. In 1952 schreef het Besturend

Lichaam dat het Wachttoeren-genootschap niet aansprakelijk kon worden gesteld voor de gevolgen van het weigeren van vaccinaties. In 1961 schreven ze dat het accepteren van vaccinaties geen grond meer was voor uitsluiting. In 'Ontwaakt!' van 1993 ontkende het Besturend Lichaam het eerdere standpunt inzake vaccinaties en stelde dat in hun geschriften altijd was gezegd dat het een kwestie van het geweten was. (27) Volgens een woordvoerder van de Jehova's Getuigen: "Het laten vaccineren of meedoen aan een vaccinatieprogramma zien Jehova's Getuigen als een persoonlijke beslissing die men voor zichzelf en hun eigen gezinsleden moeten nemen (Galaten 6:5). Het is zeker zo dat we onze gezondheid belangrijk vinden en veel waarde hechten aan het leven (Prediker 7:12). We willen daarom ook goede beslissingen nemen met betrekking tot de beste medische zorg en met de veiligheid en het welzijn van de maatschappij in gedachten." (28)

4.2.3 Bevindelijk gereformeerden

Christenen zijn verdeeld over vaccinatie. Een kleinere groep gewetensbezwaarden tegen vaccinatie komt uit de gereformeerde gezindte. (29) Zij hebben theologisch-ethische bezwaren. Dat alleen gereformeerden uit Nederland bezwa-

ren hebben moet te denken geven. (30) Wordvoerder van christenen die tegen vaccinatie zijn, is ds. A. Moerkerken, emeritus-predikant binnen de Gereformeerde Gemeenten. Rampen als epidemieën zouden duidelijk veroorzaakt zijn door zonden, maar dat is helemaal niet makkelijk aantoonbaar. (31)

Veel bevindelijk gereformeerden zijn vaccinatieweigeraars en beroepen zich op 'Zondag 10 van de Heidelbergse Catechismus' (verdeeld over vraag 27 en 28):

Vraag 27: Wat verstaat gij onder de voorzienigheid Gods?

"De almachtige en alomtegenwoordige kracht Gods, door welke Hij hemel en aarde, mitsgaders alle schepselen, gelijk als met zijn hand nog onderhoudt, en alzo regeert, dat loof en gras, regen en droogte vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijsje en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede, en alle dingen, niet bij geval, maar van zijn vaderlijke hand ons toekomen". (32)

Vraag 28 Waartoe dient ons dat wij weten, dat God alles geschapen heeft en nog door zijn voorzienigheid onderhoudt?

"Dat wij in allen tegenspoed geduldig, in voorspoed dank-

baar zijn mogen, en in alles, dat ons nog toekomen kan, een goed toevorst hebben op onze getrouwen God en Vader, dat ons geen schepsel van zijn liefde scheiden zal, aangezien alle schepselen alzo in zijn hand zijn, dat zij tegen zijn wil zich noch roeren, noch bewegen kunnen".

Gods voorzienigheid?

Gezondheid en ziekte worden rechtstreeks door God beschikt. Vaccineren wordt beschouwd als verzet tegen Gods voorzienigheid: God bepaalt immers of een mens ziek wordt en of die daarvan herstelt, en Hij heeft daar Zijn bedoeling mee. Mag je ziekte al op voor-

hand voorkomen door inenting? Stel dat dankzij inenting een ziekte voor 100 procent afwezig blijft. Dan zouden we niet meer voor bewaring voor die ziekte hoeven te bidden, en dat zou maar leiden tot hoogmoedige onafhankelijkheid.

Ons commentaar: We kunnen de catechismus slechts aanhangen in zoverre deze de Bijbel niet tegensprekt. Waarom zou bidden voor bewaring belangrijker zijn dan danken voor Gods goedheid dat die ziekte ons niet meer zal treffen? Waarom zouden we niet (mogen) danken voor vaccinaties als een zeer bruikbaar middel onder Gods voorzienigheid om ernstige ziekten te vermijden? Zondag 10 laat ons niet alleen bidden, maar ook danken voor gezondheid in besef van onze voortdurende kwetsbaarheid. Bovendien moet bedacht worden dat de catechismus werd geschreven in het oude wereldbeeld van vóór de verlichting, maar het wordt nu in een moderne discussie (ten onrechte) gebruikt voor iets wat in die tijd nog niet bestond. Vaccinatie mag nooit het vertrouwen op God overnemen.

Maria Aletta Hulshoff publiceerde al in 1827 een pamflet met de titel "De koepok-inenting beschouwd, en tien bedenkingen overwogen: voor minkundigen (niet-deskundigen WJAPH)",

waarin ze tien tegenwerpingen tegen vaccinaties bestreed, waaronder in de punten 9 en 10 de idee van de Goddelijke Voorzienigheid. In 1823 overleed de Engelse plattelandsarts Edward Jenner die de inenting tegen pokken invoerde. Enkele maanden na zijn dood werd Jenner herdacht. Dat gebeurde tijdens een feestrede. Daarin dichte dr. F. Czn. van der Breggen (1783-1843) aan Jenner afgodische eer toe, als ware hij God Zelf.(33) Terecht walgden de mannen van het Réveil van die afgodische eer. Volgens 2Kron.16:12 zocht koning Asa in zijn ziekte zijn heil bij niet de HEER, maar bij genezers. Men kan dus niet alleen met ongeoorloofde, maar zelfs ook met geoorloofde middelen afgoderij bedrijven.

Isaac da Costa (1798-1860)

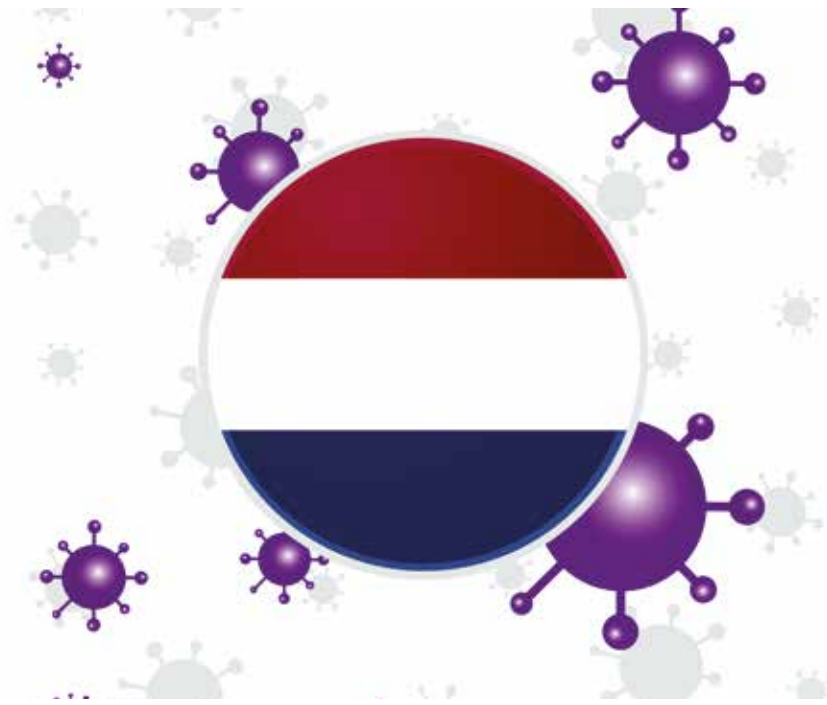
Daarom verscheen Bezwaren tegen de geest der eeuw van de Réveilman Isaac da Costa (1798-1860). Hierin verzetten hij zich tegen de gedachte dat we het leven naar onze eigen hand kunnen zetten. Die gedachte van de maakbaarheid zou haaks staan op het vertrouwen op God. (Commentaar: De mens heeft toch ook in totale afhankelijkheid aan God zijn eigen verantwoordelijkheid tegenover God. Het gaat om een gezonde balans.) Da Costa hield onder andere de 'eredienst' die aan Jenner werd bewezen. Later heeft Da Costa zijn mening over vaccinatie herzien.

De Messias-belijvende Jood en medicus Abraham Capadose

publiceerde in 1823 zijn boek 'Bestrijding der vaccine, of de vaccine aan de beginselen der godsdienst, der rede en der ware geneeskunde getoetst'. Ook dit boek is vanuit het Réveil een reactie op de Jenner-cultus: de overtrokken hulde aan Jenner en zijn vaccin. Als arts is Capadose een fel tegenstander van inenting tegen de koepokken. Inenting diende als een blijk van menselijke hoogmoed te worden beschouwd en staat op gespannen voet met het geloof in de voorzienigheid Gods. Het is als een verzoeken van God en een moedwillig in gevaar brengen van het eigen leven. Omdat het anti-pokken vaccin soms hersenvliesontsteking veroorzaakte, en menigeen hersenletsel opliep en anderen zelfs overleden, zag Capadose vaccinatie als het verzoeken van God door de gezondheid op het spel te zetten. Een tweede argument was dat de mens met vaccinatie op de Voorzienigheid van God vooruitloopt in plaats van zich daaraan te onderwerpen.(34)

Zijn tijdgenoot theoloog Hermann Kohlbrugge was het met hem eens. Oudere en ervaren collega's van Capadose voelden zich gekrenkt door

deze in hun ogen 'doldrieste' jeugdige collega. Verplicht aan hun stand als artsen dienden zij hem grondig van repliek.

Ds. C. van den Oever (1802-1877) meende dat men op grond van Lev.18:23,19:19, 20:15,16 'de vuile en vergiftigde natuur van een beest vermengt met de gezonde natuur van een mens' (35) maar deze predikant had toen nog niet kunnen weten dat een mens zijn lichaam deelt met 38.000 miljard bacteriën, kleine beestjes dus.

In ons land waren het vooral Joodse artsen - onder wie aanvankelijk ook Capadose zelf - die de vaccinatie hebben bevorderd. In de 'Voorrede' van zijn boek Bestrijding der vaccine schrijft Capadose dat zijn afwijzend standpunt verband houdt met zijn bekering vanuit het Jodendom tot het christendom. Los van de vraag waarom Capadose dacht zoals hij dacht en los van de vraag of zijn tegenstanders wel of geen feitelijk gelijk hadden, het boek van Capadose had en heeft in Nederland binnen bepaalde geloofskringen invloed en zal die invloed ook houden. (36)

Ook Guillaume Groen van Prinsterer, een christelijk staatsman uit de 19e eeuw, verzette zich fel tegen vaccinatiedwang door de overheid omdat volgens hem de

overheid daarmee wilde heersen over de gewetens van haar onderdanen. Alsof zij eigenaresse was van de lichamen van de onderdanen. Dit betekent niet dat Groen van Prinsterer zelf als zodanig problemen had met vaccinatie, maar hij vond het afdwingen door de overheid onacceptabel.

Via een inenting wordt met een naald een kleine hoeveelheid van een verzwakte, dode of aangepaste ziektekiem in een lichaam gebracht. Het inzetten van ziektekiemen om ziekten te voorkomen stuit tegenstanders van vaccinatie echter tegen de borst, want is het ethisch wel

toelaatbaar om aan een gezond lichaam ziektekiemen toe te dienen in de vorm van gedood (Inactivated Polio Vaccine IPV) of verzwakt (Oral Polio Vaccine OPV) virus?

4.2.4 Christian Science

Volgelingen van deze sekte wijzen inenting af, hoewel sommigen ten aanzien van de corona-pandemie wel een andere houding lijken aan te nemen. (37) De "Church of Christ, Scientist" (niet te verwarren met Scientology) is een beweging die eind 19e eeuw ontstond en wereldwijd afdelingen heeft. De leer van de kerk zegt dat alles geest is en dat er eigenlijk geen materie bestaat. Om die reden kent de beweging geen sacramenten en moedigt ze bij ziekte gebed aan en wijst ze het gebruik van medicijnen en vaccinatie af (38) Materie is een illusie.

4.2.5 Kritische Prikkers

De Nederlandse Vereniging Kritisch Prikken (NVKP) is een vereniging van ouders en behandelaren, opgericht in 1994 om heldere, objectieve, actuele en wetenschappelijk onderbouwde informatie te verschaffen over ziekten, vaccins, verschillende keuzemogelijkheden en behandelingsmogelijkheden bij vaccinatieschade. Vaccineren is een eigen keuze, dus geen plicht én is op eigen verantwoordelijkheid. Wees kritisch, stel vragen. Lees altijd de bijsluiter, informeer u over mogelijke bijwerkingen van vaccinaties! (39) NVKP

heeft 6500 facebookvolgers en Stichting Vaccin vrij 7000 en trekt het nut en de veiligheid van vaccinaties - in het kader van vaccinatieprogramma - herhaaldelijk in twijfel op basis van (met name) argumenten die niet wetenschappelijk zouden zijn onderbouwd. De stichting prijst op haar website bijvoorbeeld vaak natuurgeneeskundige medicijnen aan als alternatief voor vaccinaties, overigens zonder wetenschappelijk bewijs. De anti-vaxxers (vaccinatieweigeraars) zijn tegen inenten op basis van hun ideeën over zelfbeschikking en willen niet worden beknot in hun vrijheid.(40)

Complottheorieën

Verwarrend is het als landen onderling verschillende strategieën hanteren. Mogen we de overheid vertrouwen of moeten we de overheid argwanend verdenken van boos opzet? Zijn we te volgzzaam of te rebels? Natuurlijk is het goed om kritisch te zijn en niet alles zomaar te slikken. Een vrije pers en een democratie met goed functionerend parlement

beletten excessen. Debatten zijn een goed middel in de waarheidsvinding, zodat er woord en weerwoord toegepast kunnen worden. Objectiviteit bestaat niet. Wordt er belangrijke informatie voor burgers achtergehouden? Wat zouden zij dan niet mogen weten? Kritisch zijn is op zich prima en is niet asociaal. In de politiek hebben we daar debatten voor. Er wordt vooral op internet van alles geroepen, en men beroept zich op 'internationaal erkende en gespecialiseerde wetenschappers'. Maar wie zijn dat dan precies en wat zijn dan concreet hun wetenschappelijke artikelen? Door selectief te zoeken op internet weet google precies waar je interesses liggen, waardoor je nog meer gewenst en bevestigend informatie krijgt gepresenteerd. Daardoor kun je je een kokervisie ontwikkelen. Veiliger is het om breed geïnformeerd te worden uit meerdere betrouwbare bronnen, om zodoende nepnieuws van echt nieuws te kunnen onderscheiden.

Kort vóór de millenniumwis-

seling brak paniek uit: zouden de computers met allerlei daaraan gekoppelde gevolgen op hol slaan? Deze 'millenniumbug' hebben we gelukkig overleefd en al lang achter de rug. We blijven en blijken ondanks ons technische vernuft wel kwetsbaar en afhankelijk en waakzaamheid blijft altijd geboden. Covid-19 heeft heel wat meer pennen in beweging gebracht. Er is niets mis met kritisch nadenken en een gezonde dosis argwaan. Maar laten we consequent niet alleen vragen stellen bij de herkomst van een vaccin, maar evenzeer bij de herkomst van ons voedsel, kleding, smartphones, hout, enz. Zijn we dan ook kieskeurig?

Naast hardnekkige ontkeners van problemen door Covid 19, zoals de actiegroep 'Virus waarheid', met Willem Engel als voorman, manifesteren zich andere complot- en doemdenkers. Wat moet je als leek er allemaal van vinden? Door nepnieuws wordt de verwarring nog groter. Spreekt deze actiegroep zelf wel de waarheid? 'Lange Frans', pseudoniem van Frans Christiaan Frederiks, is een Nederlandse rapper en tv-presentator. Sinds juni

2020 maakt hij ook een podcast waarin hij met critici van het regeringsbeleid en met aanhangers van complottheorieën o.a. over de coronacrisis praat en deze theorieën promoot.

Ook schrijver en prediker, maar geen arts **Jaap Dieleman** is overtuigd van een samenzweringscomplot. Hij presenteert een mix van waarheden, halve waarheden en hele leugens, opgediend met een houding van bezonnenheid en realiteitszin in een hautaine houding. Nuances ontbreken. Hij zaait wantrouwen en bedreigt de stabiliteit in onze samenleving. (41)

Dr. Elke de Klerk is oprichtster van Artsen voor Waarheid, een vereniging van artsen en verplegend personeel die zich inzet om verregaande corruptie in het medische systeem te ontmaskeren en integriteit en recht te herstellen, voor het welzijn van de volksgezondheid. Sommige video's zijn verwijderd 'wegens schending van de servicevoorwaarden van YouTube'. Wordt er censuur toegepast of worden de video's terecht verwijderd? Ook de uit België afkomstige en omstreden David Sorensen, die nu in de Verenigde Staten woont, waarschuwt, ons inziens ten onrechte, tegen het anti-Covid-19 vaccin. (42)

Zijn er bijwerkingen op de lange duur? Bij alles is een allergi-

sche reactie mogelijk. Zelfs op het eten van pinda's. Elk vaccin was eens nieuw en onbekend. Nieuwe vindingen roepen vaak verzet op. Voor anti-coronavaccins zijn nogal wat mensen huiverig vanwege de ongebruikelijke snelheid waarmee het vaccin ontwikkeld is en omdat eventuele bijwerkingen op de lange duur nog niet bekend zijn. De enorme hoeveelheid geld en mankracht die er wereldwijd is ingestopt, de wereldwijde samenwerking en last but not least het weghalen van de bureaucratie verklaren de snelheid waarmee dit vaccin operationeel is geworden. Normaliter verdwijnt zo'n aanvraag voor goedkeuring maanden, misschien wel jarenlang, ergens in een la. Vanwege de urgentie wordt door keurende instanties nu al gelijk meegekeken met de producenten terwijl de onderzoeken nog gaande zijn. Er zijn weigeraars die er in het dagelijks leven vrolijk op los roken, drinken of op een festival niet vies zijn van wat geestverruimende middelen van totaal ongecontroleerde en volledig onbekende afkomst. Heel merkwaardig dat, als je dit allemaal niet erg vindt, je je toch wel druk kunt maken over een vaccin, waar vele wetenschappers zich over gebogen hebben en dat al op tienduizenden vrijwilligers is getest. Het voorwaardelijk goedgekeurde vaccin van Pfizer (een farmaceutische reus uit de Verenigde Staten) en BioNTech (een veel

kleiner bedrijf uit Duitsland) is eerst getest op niet minder dan 43.000 mensen.

Is de paniek voor deze pandemie niet overtrokken? Er gaan meer mensen dood aan hart- en vaatzieken en kanker dan aan corona. Er zijn nu veel te veel mensen om te registreren en te controleren. Er zou een volg- en identificatiesysteem moeten komen. Miljardair Bill Gates, de grote financier achter de schermen, is de grote donor die de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO) financieel krachtig steunt. Hij ziet het als oplossing om simpelweg de wereldbevolking te decimeren, althans volgens Tom Zwitter (43) De gulle filantroop Gates / Bill & Melinda Gates Foundation zou de grote boosdoener zijn. Met citaten ook van hem uit de context gelicht kan je het tegenovergestelde laten beweren en kunnen beweringen een bepaalde richting op worden gemanipuleerd. En natuurlijk (??) zit achter deze pandemie ook de Joodse schatrijke bankiersfamilie Rothschilds.

De Amerikaanse (oud)president **Donald Trump** en de president van Brazilië Jair Bolsonaro hebben herhaaldelijk het oude malariamedicijn hydroxychloroquine (HCQ) met zink en antibioticum gepromoot. Was dat terecht? Deze medicatie werd gepolitiseerd. In de medische wereld wordt daar heel anders over gedacht. Zo zegt de Wereldgezondheidsorganisatie

(WHO) dat er 'geen bewijs is' dat het middel effectief is. De Limburgse huisarts Rob Elens zag juist genezing van coronapatiënten door dit middel, maar werd niettemin op de vingers getikt.(44) Dit middel is vrij goedkoop, maar zou weggehouden worden voor het publiek, omdat alleen het vaccin zou moeten redden van Covid-19. Een zorgvuldige analyse van de wetenschappelijke literatuur laat zien dat dit antimalaria-middel geen effect heeft en dat verder onderzoek zinloos is. Deze analyse is gemaakt door de Cochrane Collaboration.(45)

Er wordt beweerd dat het anti-corona-vaccin heel anders zou zijn dan andere vaccins omdat daardoor een andere DNA-code in ons lichaam komt die het lichaam verandert. Er zou een bepaalde agenda achter zitten.(46) Door het vaccin zou het DNA bij de gevaccineerden veranderen. Een Joodse wetenschappers (zonder naam!) vertelde over zijn ontdekking in het menselijk DNA. Hij zou daar de handtekening van God Zelf in hebben ontdekt. Deze handtekening zou satan willen vervangen door de zijne en dat mogen we niet laten gebeuren (47) Ook de Amerikaanse pastor J.D. Farag verkondigt dit.(48) Deze vermeende DNA-verandering wordt ook weerlegd.(49) Er is geen kans op beschadiging van het DNA! Het m-RNA van het Pfizervac-

cin kan niet in de kern van de cel komen. In de kern zit het DNA. Het is echt niet mogelijk. Hetzelfde geldt voor het vaccin van Moderna. Het kan echt niet want het DNA zit als het ware in een kluis in de kern van de cel.(50)

De door verzekeraars erkende koepelorganisatie het Nederlands Instituut voor Belangenbehartiging Integrale Gezondheidszorg (NIBIG) promoot in haar nieuwsbrief aan 3.000 leden een cursus 'over de gevolgen en de mogelijke gevaren' van het coronavaccin. Door de vaccins zou de mensheid 'genetisch gemodificeerd' worden, met als bedoeling een 'nieuwe' mens te creëren die vermengd is met elektronica. Deze cursus is gegeven door de Belg John Schulpen, naar eigen zeggen Belgisch toezichthouder op de introductie van nieuwe medicijnen, maar hij geeft toe dat hij deze functie toch niet bekleedt. Volgens Schulpen wijzigen RNA-vaccins de genetische code van de mens. Zijn waarschuwingen zouden verspreid zijn via het YouTube-kanaal 'Blue Tiger' (van Tom Zwitser) en via het blad 'Gezond Verstand'. Ook de stichting 'Register Beroepsbeoefenaren Complementaire Zorg' (RBCZ) met zo'n 8.000 leden, verspreidt desinformatie over corona en vaccinaties. Oud-hoogleraar Pierre Capel verkondigde voor zorgverleners dat er geen tweede golf is, maar dat er wel sprake is van genetische modificatie. Zowel Schulpen als

Capel zijn geen experts, net zo min als de rooms-katholieke pastoor Jos Hermans uit Dru-ten die tijdens een preek tegen vaccinatie tegen het coronavirus had gepreekt. Gezonde mensen zouden geen medicijnen nodig hebben en ook geen vaccinatie, volgens de pastoor.(51) Hiermee is hij in conflict met de officiële opvatting van zijn kerk (zie 6.2). Deskundige hoogleraar vaccinologie prof. dr. Anke L.W. Huckriede van de Rijksuniversiteit Groningen stelt dat het erfelijk materiaal van onze cellen bestaat uit DNA, maar een RNA-vaccin kan zich hier niet nestelen en dus ook niet tot genetische modificatie leiden. (52)

Het verhaal van de op het metaal koper gebaseerde quantum-dots in vaccins klopt overigens wel gedeeltelijk. De quantum-dots die in een vaccin zitten, zenden een dicht bij het infrarood liggend signaal uit dat gedetecteerd kan worden. Dit specifieke licht laat de onderzoeker zien of iemand al met een bepaald vaccin gevaccineerd is, en zo kan dubbele vaccinatie in gebieden met slechte infrastructuur worden voorkomen. Het is dus geen chip die, zoals soms wordt beweerd, allerlei informatie kan opslaan. Dit is tot nu toe onmogelijk, het kan alleen een specifiek lichtsignaal afgeven.(53)

Voor elke overheid is dit een compleet nieuwe situatie zon-

der bestaande draaiboeken. Het valt te verwachten dat overheden onbedoeld hier en daar een steek(je) zullen laten vallen, bijvoorbeeld in de communicatie, informatie en organisatie.(54) Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) kan het Outbreak Management Team (OMT) bij elkaar roepen bij een regio-overschrijdende uitbraak van een infectieziekte of internationale dreiging. Het beleid van het OMT ten aanzien van mondkapjes was wisselend: van eerst 'niet-proportioneel', naar 'aanbevolen', naar tenslotte 'verplicht'. Men leert door voortschrijdend inzicht, waardoor beleid bijgesteld moet worden, terwijl de beste stuurder aan wal staan. Burgerlijk ongehoorzaamheid moet voor christenen uitzonderlijk zijn, maar is niet altijd verwerpelijk. Gewetensvrijheid en vrijheid van meningsuiting dienen we te koesteren.

Zijn kwade machten inderdaad uit op wereldheerschappij? De hersteld-hervormde predikant ds. M. van Reenen uit Oldebroek, voegde aan zijn boek over de antichrist een hoofdstuk toe over de coronacrisis. Hij noemt zes redenen waarom volgens hem de coronacrisis in zijn ogen niet los staat van wat de Bijbel zegt over het rijk van

de antichrist en de eindtijd: 1. Maakbaarheid, 2. Rol van de overheid, 3. Roep om wereldleiding, 4. Focus op gezondheid, 5. Onderlinge verwijdering, 6. Risicomijding. Volgens van Reenen "staren we ons blind op een uiterlijk gevaar en zoeken uiterlijke oplossingen. We hebben zo weinig oog voor de ziel, Gods handelen en duivelse listen. Het eeuwigheidsperspectief is verdwenen, ook bij veel christenen".(55) Dit alles baant de weg voor een sterke wereldleider, de voorspelde antichrist.

Voor de arts mevr. **A.B.F. Hoek-van Kooten** is het duidelijk. Voor haar geldt zonder enige twijfel dat "vaccinaties een cadeau van God zijn", want "bij vaccinatie wordt gebruik gemaakt van wat God in de schepping heeft gelegd, namelijk het aanmaken van antistoffen...". (56) De medische bezwaren zijn volgens de theoloog en criticus Willem J. Ouweneel dat het natuurlijke afweersysteem zelf sterk genoeg is en zonder inenting weerbaarder wordt en dat je niet weet wat je binnenkrijgt in je lichaam door het vaccin. Volgens Ouweneel zijn dit beide onterechte bezwaren. "In alle beschaafde landen worden zeer strenge eisen aan vaccins en medicijnen gesteld, zelfs als

men erg veel haast heeft, zoals tijdens de huidige coronacrisis", aldus **Ouweneel (57)**

Ik vermoed dat de verwarring alleen maar zal toenemen. Wat zijn precies de feiten? Bewust en onbewust nemen we aannames aan voor feiten, is er onvolledige informatie (beperkte feiten) en onvolledigheid in het begrijpen van de feiten, en wegen opvattingen/ meningen/ vooringenomenheid en standpunten van familie/ BN'ers zwaarder dan de feiten. Je hebt er een dagtaak aan om alle beweringen die via (social) media binnenkomen op waarheid te staven. Van alles wordt er geroepen. Om een juiste keuze te maken is het aan te bevelen om breed geïnformeerd te zijn. Welke stem is te vertrouwen en waarom? Dat iemand arts, president of voorganger is of iemand wat voor indrukwekkende titel ook heeft, geeft dit nog niet de garantie dat deze persoon het per definitie bij het rechte eind heeft. Moeilijk wordt het als specialisten elkaars conclusie tegenspreken. Maar mensen met bewezen expertise zijn wel betrouwbaarder dan leken. 'Fake news' of nepnieuws is moeilijk van waarheid te onderscheiden, omdat er vaak halve waarheden

worden verkondigd. Daarom is gebed om wijsheid en vrede van de Heilige Geest nodig om uiteindelijk een weloverwogen keuze te maken voor of tegen vaccinatie. Gebed om de geesten te kunnen onderscheiden is onontbeerlijk.

Voorstanders van vaccinatie Het belijden dat het leven niet maakbaar is, is niet in strijd met onze verantwoordelijkheid. God kan je toch wel ziek maken als Hij dat wil in Zijn voorzienigheid. Maar als alles de wil van God is - dat is uiteraard niet zo want God vindt heel veel zaken niet goed - dan is de uitvinding van het vaccin dat ook. Maar dan is uiteraard de vraag hoe wij deze verantwoordelijkheid moeten invullen. Is wat we zondig vinden ook altijd in zichzelf zonde? Soms moeten mensen verschillend handelen. Zo moest Jozua een groot leger op de been brengen (Joz. 5:13-6:3) en Gideon moest zijn te grote leger - op 300 mannen na - juist naar huis sturen (Richteren 7:1-7). En wat is hierin de betekenis van ons geweten, waarin mensen vanuit hetzelfde geloof een soms zelfs tegengestelde beslissing nemen (vgl. Ezra 8:22-23 met Neh. 2:7-9)? Massale inentingen tijdens een pandemie sluiten verootmoediging voor God niet uit.

6.1 De orthodox-joodse rabbijn Evers

Rabbijn Evers ziet geen bezwaar in vaccinatie. Hij is zelfs voorstander van een vaccinatieplicht in het geval van een polio-epidemie. Zijn standpunt onderbouwt hij met Bijbelteksten als Deut.30:19 ("Kies voor het leven, voor uw eigen toekomst en die van uw nakomelingen"), Lev.18:5 ("Mijn bepalingen en regels schenken leven aan wie ze volgt, houd ze dus in ere"), Lev.19:16 ("Breng het leven van een ander niet in gevaar door lasterpraat over hem rond te strooien"; traditioneel betekent het: "Gij zult niet werkeloos toezien hoe een ander - dus ook de eigen kinderen - zijn ondergang tegemoet gaat"). Medisch preventief ingrijpen is dus geboden.(58)

De seculiere staat Israel brak het inentingsrecord tegen Covid-19. Als eerste land ter wereld waren er al snel tegen dit virus een miljoen Israëliërs ingeënt.

6.2 Kardinaal Wim Eijk van de Rooms Katholieke kerk stelt: "Het algemeen welzijn heeft uiteindelijk tot doel het persoonlijk welzijn van alle leden van de samenleving"... Er leven ook ethische vragen over enkele van de coronavaccins, waarbij in de testfase cellijnen zijn gebruikt die in de jaren zestig verkregen zijn uit enkele geaborteerde foetussen. De vraag is dan of het ontvangen van zo'n vaccin niet een soort medewerking aan abortus is. De Pauselijke Academie voor het Leven, bisschoppen over de hele wereld en pro-life commissies hebben gezegd dat deze vaccins toch ontvangen kunnen worden. Er is sprake van voldoende morele afstand tussen de toediening van het vaccin en de oorspronkelijke onrechtmatige handeling". Ook kardinaal Eijk, aartsbisschop van Utrecht, namens de Nederlandse bisschoppen de referent voor medische ethiek, ging op die vraag in. "Volgens de katholieke leer is medewerking aan een op zich verkeerde of kwade handeling in het algemeen verboden", schrijft hij. "Maar deze medewerking kan in sommige gevallen worden gerechtvaardigd, namelijk als degene die medewerking verleent niet instemt met de kwade handeling als zodanig en de handeling waarmee men medewerking verleent niet nabij is aan, maar los staat van de kwade handeling. Dit is het geval als de onderzoekers de bewuste cellijnen gebruiken, die afkomstig zijn van twee, ruim een halve eeuw geleden geaborteerde menselijke foetussen. Voor een dergelijke vorm van medewerking aan een kwade handeling is volgens de katholieke leer bovendien een naar verhouding voldoende ernstige reden(59) vereist. De ontwikkeling van een vaccin tegen het coronavirus, dat het leven in praktisch alle delen van de wereld de samenleving ernstig ontwricht, is zo'n reden". De Nederlandse kardinaal adviseert dus vaccinatie en de paus heeft besloten zich te laten vaccineren. Paus Franciscus

noemde in een interview met de Italiaanse tv-zender Canale 5 het verzet tegen het coronavaccin zelfs 'suïcidale ontkenning'.

6.3 De reformatoerische ethicus Henk Jochemsen(60)

Prof. dr. Jochemsen liet blijken op de lijn van de door het RIVM geuite gedachte te zitten door op te merken, dat de cellijnen die de vaccinproducenten gebruiken over het algemeen zo ver af staan van het oorspronkelijke geaborteerde weefsel, dat ze ethisch niet meer belast zijn door de abortus en dus "dat dit geen belemmering vormt voor het gebruik van de entstof".(61) Hij zegt, sprekend over het gebruikmaken van cellijnen afkomstig van foetussen: "Is dat een reden voor christenen om zich niet te laten vaccineren?" "Ik vind het wat vergezocht". "Deze veelgebruikte cellijn is zo lang zelfstandig doorgekweekt dat die ook wat betreft chromosomenpatroon niet meer normaal menselijk is. Het gaat mij een beetje te ver om om die reden tegen het vaccin te zijn. Dat lijkt me een overtrokken morele striktheid". "Er is geen sprake van genetische manipulatie van het menselijk genoom.(62)

In direct verband met de ontwikkeling van de coronavaccins vonden geen abortussen plaats. Daarnaast is er geen aanleiding te geloven dat de abortussen zijn uitgevoerd met als doel de foetus te gebruiken voor medisch onderzoek en het ontwikkelen van vaccins", aldus de christelijke Amerikaanse ethici Matthew Arbo, C. Ben Mitchell en Andrew T. Walker.(63)

Vaccinatie is een kleine ingreep die veel ellende kan voorkomen. De wetenschappelijke argumenten pro-vaccinatie zijn overtuigend. Mensen die besluiten hun kinderen niet in te enten, zijn medeverantwoordelijk als hun kind ziek wordt en een andere persoon besmet. Dan mogen we niet de schuld doorschuiven naar God. Ook is een middel nog niet verkeerd als het afkomstig is van Godloochenaars, die soms pochen op hun geweldigen uitvindingen en ontdekkingen. Laten wij God danken dat Hij

ook die mensen wil gebruiken om ons uit ziekte te redden of voor ziekte te bewaren.(64) En laten we vooral ook nog meer God zoeken zodat Hij ook op bovennatuurlijke wijze kan helpen.

Eigen verantwoordelijkheid

Een oude man zat op het dak van zijn huis omdat een overstroming zijn dorp onder water had gezet. Het water was tot aan het dak gestegen, toen er een reddingsploeg in een roeiboot aankwam. Ze probeerden met veel moeite bij hem te komen en toen dat tenslotte lukte riepen ze: "Kom op, spring in de boot!" En hij zei: "Nee, nee! Ik heb gebeden en God zal me redden." Het water steeg hoger en de oude man klom steeds hoger het dak op. Het water stroomde woest om het huis heen en een grote sloep van de brandweer slaagde er uiteindelijk nog in om bij het huis van de oude man te komen. Weer smeekten ze hem om in de boot te springen en zichzelf te redden. Weer zei hij: "Nee, nee, nee. God zal me redden! Ik bid dat God me redt!" Op het laatst was het water hem letterlijk tot de lippen gestegen, alleen zijn hoofd stak nog boven de golven uit. Toen kwam er een helikopter. Die ging vlak boven hem hangen en ze riepen: "Kom op, dit is je laatste kans! Kom erin!" Maar toch zei hij: "Nee, nee, ... God zal me redden!" Tenslotte verdween zijn hoofd onder water en hij verdrong. Toen hij in de hemel kwam klaagde hij tegen God: "God, waarom heeft u niet geprobeerd mij te redden?" God bleef rustig en zei tegen hem: "Ik heb een roeiboot gestuurd, een sloep en een helikopter. Maar je hebt er niets mee gedaan. Waarom heb je de kansen niet gegrepen, je verantwoordelijkheid niet opgepakt?"

Als we het gebed van de Here Jezus nabidden 'Geef ons heden ons dagelijks brood.' wil dat niet zeggen dat we met het vouwen van de handen ook onze armen vouwen en passief afwachten totdat er brood op tafel ligt. Nee, er zal voor gewerkt moeten worden. Wie niet wil werken zal ook niet eten (2Tes.3:10).

Sinds 1957 heeft de Nederlandse overheid het Rijksvaccinatieprogramma in het leven geroepen om infectieziekten terug te dringen. Deelname is niet verplicht, de keuze is aan de ouders. Wie in Nederland ouder dan twaalf is, heeft geen toestemming van de ouder nodig om mee te doen aan het Rijksvaccinatieprogramma. De rekening wat betreft de kosten is voor de Rijksoverheid (65)

Bezwaarde christenen besef- fen in alles afhankelijk, om de innerlijke erkenning dat wij in alles Gods genade en wijsheid etc. nodig hebben, te blijven van de almachtige God. Maar handelt men daarin wel consequent? Niet laten inenten hoort in het rijtje thuis van het niet gebruiken van voorbehoedmiddelen en niet verzekerd zijn. Maar meestal hebben deze bezwaarden geen moeite om ziekten te voorkomen door verplicht hun veiligheidsriem om te doen, preventief medicijnen in te nemen, te zorgen voor het nuttigen van voldoende en juiste vitaminen, hygiënisch te werk te gaan, hun veestapel in te laten enten, warme kleren aan te trekken in de winter, een veiligheidshelm op te zetten, door sloten inbrekers te weren, dijken op te hogen, irrigatie en bemesting toe te passen om misoogsten te voorkomen, brandmelders en bliksemafleiders te installeren, etc.. Rijden bezwaarden ook principieel zonder airbag? Dat lijkt me toch niet consequent. Deze lijst met niet-natuurlijke voorzorgsmaatregelen is eenvoudig te verlengen. Is juist het afslaan van al die levensbeschermende maatregelen niet zonde? Is juist het weigeren van inenting niet een vorm van God verzoeken? Het is toch onlogisch om een ziekte wel te laten behandelen maar tegen het voorkomen van die ziekte te zijn. Je mag nooit aan God overlaten wat je zelf had kunnen regelen of voorkomen.

Een andere tekst die tegenstanders aanvoeren is "Wees over niets bezorgd, maar vraag God wat u nodig hebt en dank hem in al uw gebeden" (Fil.4:6). Onbezorgdheid mag echter onze verantwoordelijkheid niet

wegnemen, zodat we roekeloos worden. Iemand die zich nergens zorgen om maakt, die de dingen op hun beloop laat, laat dus 'Gods water over Gods akker lopen'. Zo'n passieve houding is voor een christen ongepast. Volgens Gen.1:26 moet de mens heerschappij over de fauna voeren. Daar horen de imposante woeste leeuwen bij, maar ook de verwoestende kleine bacteriën. Zouden juist gelovige mensen zich niet voor de gemeenschap moeten inzetten?! (het 'derdenbelang' dus als naastenliefde). Op grond van de tekst "Gezonde mensen hebben geen dokter nodig, maar wie ziek is wel" (Luk.5:31) weigeren vooral gelovigen uit Reformatorische hoek vaccinatie, want zij passen deze tekst ook toe op het medisch ingrijpen door vaccinatie. Het is echter de vraag of je deze tekst wel zo mag uitleggen. Jezus spreekt hier niet over lichamelijke gezondheid, maar juist over gebrek aan geestelijk leven.

Ook al is de HEER volgens Ex.15:26 onze Heelmeester, Die al onze ziekten geneest (Ps.103:3), toch laat Hij ons gebruik maken van artsen en geneesmiddelen om weer beter te worden. (Mat.9:12, Mark.2:17, Luk.4:23, 5:31, Kol.4:12, Num.21:8, 2Kon.20:7, 1Tim.5:23) 'Gezonde mensen hebben geen dokter nodig maar zieken wel' zei Jezus. Hiermee verklaarde hij artsen als legitiem, maar in de context gaat het hier om de geneesheer van een ziel en kun je deze tekst moeilijk toepassen op het een heel klein beetje ziek maken door een vaccin om heftige ziektes te voorkomen. Mag je ziekten niet alleen bestrijden, maar ook voorkomen? Ja, voorkomen is nog steeds beter dan genezen. Kinderen van God dragen ook hun eigen verantwoordelijkheid.

Enkele voorbeelden van preventieve acties uit de Bijbel:

* Noach wist dat God een vernietigende zondvloed zou veroorzaken EN hij bouwde een ark om er aan te ontkomen.

* Jozef wist dat er een zeven jaar durende hongersnood van God (! Gen.41:25, 28, 32, 39) zou ko-

men EN pakte zijn verantwoordelijkheid op: hij bouwde overal voorraadschuren voor mindere tijden. Hij werd geprezen om zijn inzicht en wijsheid, maar ook zijn vroomheid. Dit staat in schril contrast met een rijke man die grotere voorraadschuren bouwde en dacht zo onafhankelijk te zijn. Hij dacht met al zijn schatten zijn schaapjes op het droge te hebben. Maar hij was dwaas, want hij was niet rijk in God (Luk.12:13-21). Het gaat dus om het motief, de instelling/gezindheid waarmee men iets doet.

* Bij de scheepsrampen die Jona en later Paulus meemaakten (Jona 1 en Hand. 27) werd niet alleen vurig gebeden maar ook hard gewerkt. De bemanning en de passagiers pakte hun eigen verantwoordelijkheid en stelden alles in het werk om een schipbreuk te voorkomen, zoals het overboord gooien van de lading. Ze werkten alsof het van hen af hing, maar ze baden ook tot God. Bid & werk, ora et labora dus.

* Melaatsheid kan zowel een straf van God zijn (voor Mirjam - Num.12, Deut.24:9) en voor koning Uzzia (2Kron.26:19)) als iets waartegen volgens Lev.13 en 14 voorzorgsmaatregelen genomen moesten om de melaatsheid in te dammen. Besmette voorwerpen moesten worden vernietigd en melaatsen moesten in quarantaine (Lev.13:4, 46, 14:33-57 en 2Kon.7:3).

* God schiep ook de zwaartekracht EN de Israëlieten werd opgedragen om veiligheidsmaatregel te treffen als ze niet meer in tenten maar in huizen met platte daken zouden wonen. "Als u een huis bouwt, moet u het dak voorzien van een balustrade (NBG: borstwering), anders bent u aansprakelijk (NBG: bloedschuld) wanneer iemand er af valt" (Deut.22:8). Dit is het omgekeerde van een regel uit de grondwet (10 geboden of decalog): "gij zult niet doden", anders gezegd, je zult laten leven. God is een God van het LEVEN! Ook christenen zijn niet immun voor natuurwetten zoals de zwaartekracht (Hand.20:9).

* Israëlieten moesten hun uitwerpselen buiten de legerplaats begraven (Deut.23:13), wat achteraf een hygiënische en preventieve maatregel bleek tegen een cholera-uitbraak.

* "Wie verstandig is, ziet het gevaar en hoedt zich ervoor, wie onverstandig is, gaat eraan voorbij en wordt gestraft" (Spr.22:3, 27:12).

Preventief (borst-)onderzoek is dus legitiem. Soms moet een borst afgezet of een been geamputeerd worden om grotere aantasting van het lichaam te voorkomen. Wij dragen dus duidelijk onze verantwoordelijkheid én belijden onze afhankelijkheid, want ondanks talloze voorzorgsmaatregelen blijven we enorm kwetsbaar. Met geen enkele vaccinatie kunnen we immuun gemaakt worden voor Gods oordelen. We halen het oordeel zelf over ons heen, want is longkanker een straf/oordeel van God of een gevolg van het overtreden van Gods scheppingswet die zegt dat roken ongezond is en kanker kan veroorzaken? Terwijl enerzijds besmettelijke ziekten zijn overwonnen, steken anderzijds telkens nieuwe ziekten de kop op. Niet 'in vaccin we trust', noch 'in gold we trust', maar in God we trust'.

Niet-gevaccineerden worden deels beschermd doordat anderen wel gevaccineerd zijn (groeps- of kudde-immuniteit of collectieve immuniteit), zodat een uitbraak minder kans heeft zich te verspreiden. Een enkele keer komen er toch uitbraken voor, met name in gebieden waar de concentratie niet-gevaccineerden hoog is. Voorbeelden hiervan in Nederland zijn de polio-epidemie van 1978 op de Veluwe, de uitbraak van bof tussen 2009 en 2012 en de uitbraak van mazelen in 2013-2014. Ouders die hun kinderen niet laten inenten, zetten de gezondheid van het overgrote deel van de kinderen op het spel.

In België, Frankrijk en Italië is een aantal of zijn zelfs alle vaccinaties verplicht. De grootste probleemlanden zijn Afghanistan, Nigeria en Pakistan, waar

in 2016 vier miljoen kinderen geen enkel vaccin hebben gekregen.(66) In Nederland stellen sommigen voor om het grote risico voor kinderen en de samenleving in te perken via kortingen op de kinderbijslag of het heffen van kinderopvangtoeslag door de overheid. Anderen stellen strafmaatregelen voor zoals de kinderen toegang tot het onderwijs onttrekken, kinderbijslag weigeren of korten (zoals in Australië (67) en Israël), boetes uitdelen, ouders uit de ouderlijke macht zetten en zelfs ouders opsluiten.

In elk land bepaalt de overheid, die de scheiding tussen kerk en staat eerbiedigt, toch de regels ook op heel persoonlijk en religieus terrein: al dan niet ritueel slachten, zondagsrust, godslastering, besnijdenis, orgaandonatie, het dragen van mondkapjes, voorbehoedmiddelen, abortus provocatus en euthanasie. Maar een democratie bepaalt ook het optreden tegen 'overtreders' zoals de zogenaamde weigerambtenaar. In Nederland ben je een slordige 140 euro kwijt aan het vergrijp 'het niet dragen van een gordel'. Gaat dat niet tegen je eigen vrijheid in? Je stelt niet alleen jezelf bloot aan de ernstige gevaren, maar ook medemens. Volgens artikel 11 van de Nederlandse grondwet mag iedereen zelf bepalen wat er met zijn lichaam gebeurt, tenzij er een specifieke wettelijk vastgelegde uitzondering is. Enkele voorbeelden: je mag medicijnen weigeren, maar de politie mag van een verdachte bloedonderzoek eisen.

Het staat volwassenen vrij voor zichzelf irrationele besluiten te nemen, maar waar het kinderen aangaat, staat het belang van het kind boven het belang van de ouders. Moet de overheid desnoods vaccineren verplicht stellen? En mogen kinderen nog blootgesteld worden aan rokende en alcohol drinkende ouders? Hebben we het recht om onszelf en omstanders geleidelijk te vergifigen bijv. met een teveel

aan vet, suikers, zout en ...?

Artikel 11 van de Nederlandse grondwet stelt: 'Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam.' Dit artikel hoort bij artikel 10 (Recht op privacy). Iedereen is de baas over zijn eigen lichaam. De overheid mag niets met je lichaam doen, als je dat niet wilt. Ook anderen mogen niets met je lichaam doen, als je dat niet wilt. Niemand mag je bijvoorbeeld pijn doen. Ook mag niemand je medicijnen geven, als je dat niet wilt. Zelfs medische keuring, of het knippen van je haren mag niet, als je daarvoor geen toestemming geeft. Zonder grondwetswijziging kan de overheid wel vaccinatie verplicht stellen, maar daar is nu geen politiek draagvlak voor. Het is een grote stap van 'drang' naar 'dwang'.

Een discussiepunt is of je ook verantwoordelijk bent voor de gevolgen van het niet-vaccineren. Wanneer iemand door mijn niet-gevaccineerd zijn ziek wordt, draag ik daar toch een zekere medeverantwoordelijkheid voor. Artsen

en hoogleraren worden extra vertrouwd en hebben dus een extra verantwoordelijkheid om betrouwbare uitspraken te doen. Van politici en zakenlui verwachten wij dat zij verantwoordelijk handelen en integer zijn. Ook predikanten dragen een grote verantwoordelijkheid, omdat zij – zeker binnen de bevindelijk gereformeerden - een enorme invloed uitoefenen door hun leer en leven. Christenen zijn verantwoordelijk om niet elkaar te bestrijden, maar om ondanks meningsverschillen oprecht toch eenheid uit te stralen. Laten we waken voor verdere polarisatie, maar goed luisteren naar elkaars argumenten en gevoelens en respect tonen voor hen die tot een andere conclusie zijn gekomen. Besef dat satans strategie nog altijd is 'verdeel en heers'.

Beschouwing en afwegingen
Staan levensgevaarlijk en levensreddend tegenover elkaar in de discussie over vaccineren? Of gaat het over eigenbelang (eigen immuniteit of niet) tegenover collectief belang (groepsimmuniteit of niet). Is de discussie niet voortgekomen uit doorgeschoten individualisme en verlies van 'omzien naar

elkaar'? "We dachten gezond te leven in een zieke wereld" zei de paus in zijn paasrede 2020, waarmee hij een relevante maatschappelijke opmerking maakte. In een zieke wereld draagt de mens de kroon (=corona).

Voor deze ingewikkelde problematiek mogen wij God om wijsheid vragen. Wat is het doel? Gezondheid is een groot goed. Hoewel geld dan geen rol mag spelen, zijn vaccinatieprogramma's natuurlijk niet gratis. Helaas is medische zorg voor velen in ontwikkelingslanden gewoon onbetaalbaar. Het 'startpakket' voor één kind was in 2014 maar liefst 68 keer duurder dan in 2001 (onduidelijk is in welk land). Om de vaccinatiekosten te beperken, is een gezamenlijk inkoopbeleid verstandig. (68)

Het is te simpel om middelen zomaar onder te verdelen in geoorloofd en ongeoorloofd. Morfine mag bijvoorbeeld niet vrij worden verkocht omdat het verslavend is. Maar onder supervisie van een arts kan dezelfde morfine juist als pijnstillers heilzaam zijn. Ander voorbeeld: een chemokuur brengt soms grote schade toe, maar het doel is de kwade cellen te doden. De vragen luiden steeds: is het

gebruik maken van het middel wenselijk of verwerpelijk? Hoe zit het met de onvermijdelijke bijwerkingen? Is het middel niet erger dan de kwaal? Het is onze eigen verantwoordelijkheid om goed na te denken over de vaccinatiekeuze.

De volgende vragen zouden hierbij gesteld kunnen worden:

Hoe vind ik een goed evenwicht tussen mijn rol als mens en de voorzienigheid van God?

Strookt vaccineren met de gulden regel: 'Wat gij niet wilt dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet'? Positief gesteld: 'Alles nu wat gij wilt, dat u de mensen doen, doet gij hun ook aldus: want dit is de wet en de profeten.' Mat.7:12

Wat is mijn intentie bij het intenten? (Van God onafhankelijk willen zijn? Om ziekte te voorkomen?)

Besef ik nog dat het leven niet maakbaar is en ik kwetsbaar in Gods hand ben?

Hoe kijk ik aan tegen de handeling? (Zijn er ook andere manieren om de ziekte af te weren, zoals het voorkomen van een besmetting?)

Is er sprake van een goed resultaat? (Bijv. bij een griepvaccinatie: Heb ik echt vaccinatie nodig of biedt mijn eigen afweersysteem die bescherming? En wat te denken van mogelijke bijwerkingen?) (69)

We moeten niet naïef noch overmoedig of roekeloos zijn. Het lijkt me niet de bedoeling om panisch te zijn over

'What would Jesus do?'

Jezus raakte melaatsen niet altijd aan (Luk.17:11-19). Er bestaat geen methode om te genezen. Ondanks besmettingsgevaar raakte Jezus met barmhartigheid wel een melaats aan (Mat.8:1-4, Mark.1:40-45, Lk.5:12-16). Jezus nam de onreinheid van de melaatsheid (huidvraat) over, maar onderging daarna geen reinigingsrite. Zijn quarantaine kwam later aan het kruis...

In navolging van Christus volgden christenen zijn voorbeeld. Zo ging de Belgische missionaris pater Damiaan van Molokai (geboren als Jozef De Veuster) werken onder melaatsen op Ha-

wai. Hij werd echter zelf door lepra besmet en stierf daaraan in 1889. Hij wordt geprezen voor zijn zelfopoffering.

Tenslotte, ter overweging het Woord aan het woord:

"Wie verstandig is, ziet het gevaar en hoedt zich ervoor, wie onverstandig is, gaat eraan voorbij en wordt gestraft" (Spr. 27:12).

"Maak je toch niet bezorgd over eten, drinken, kleden", [en mag ik eraan toevoegen vaccineren?] "maar laat het Koninkrijk van God steeds je prioriteit zijn" (Mat.6:31-34).

"... als ze een dodelijk gif drinken zal dat hun niet deren" (Mark.16:18).

"Laat in uw hart de vrede van Christus heersen, want daartoe bent u geroepen als de leden van één lichaam" (Kol.3:15).

"Laat iedereen zijn eigen overtuiging volgen" (Rom.14:5).

Zie ook:

* <https://www.scientias.nl/vaccineren-levensgevaarlijk-levensreddend/>

* Brochure Vaccinatie: voorzienigheid, vertrouwen en verantwoordelijkheid, https://npvzorg.nl/wp-content/uploads/2016/05/Brochure-ouders_spreads.compressed.pdf

* ds. S. Hoeufft, dr. A. Capadose, ds. G.H. Kersten en anderen, samengesteld door A. Verwijs e.a., Vaccinatie als een vooruitlopen afgewezen, een bloemlezing uit eerdere getuigenissen tegen de variolatie en vaccinatie, VII nummer, (Wijk en Aalburg: Landelijke Stichting ter bevordering van de Staatkundig Gereformeerde beginselen, 2020) 128 pp.

© drs. W.J.A. Pijnacker Hordijk

Noten

1 Citaat van oud huisarts Cors Ephraïm uit Terneuzen.

2 Prof. dr. J. Douma, prof. dr. P.F. Maas, ds. A. Moerkerken, Polio een gesprek hervat, (Kampen: De Groot Goudriaan, 1994) pp. 24 en 25

3 Interpol: criminaliteit stijgt rondom vaccins, Nederlands Dagblad, 22-12-2020

4 <https://www.volksgezondheidszorg.info/onderwerp/ziekten-het-rijksvaccinatieprogramma/cijfers-context/mazelen>

5 Nicolette de Boer, Opeens meer meldingen kinkhoest in Barneveld, Nederlands Dagblad, 27-7-2018

6 <https://nl.wikipedia.org/wiki/Inenting>

7 <https://www.laatjevaccineren.be/hoe-werken-vaccins>

8 <https://lci.rivm.nl/richtlijnen/mazelen>

9 https://www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Algemeen_Actueel/Brochures/Infectieziekten/Rijksvaccinatieprogramma/Informatie_over_de_HP_vaccinatie

10 <https://www.google.nl/search?q=Ca.+80+procent+van+Nederlanders+maakt+een+HPV-infectie&dq=Ca.+80+procent+van+Nederlanders+maakt+een+HPV->

infectie&aqs=chrome..69i57-.5112j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8

11] Sanne van Grafhorst, Moslims weren prik die niet halal is, Nederlands Dagblad 4-8-2018; Michel Maas, 'Haram'prik geweerd, De Volkskrant, 4-8-2018

12 Sietse H.W. Werkman (gedragsspecialist en pastoraal werker), Autisme en grootmoeders biefstuk (9), Bijbel & Onderwijs, juni 2011; auteur van De autisme-epidemie en Bijbelse heilheid. (Soesterberg: Aspect bv, 2013).

Vaccinatie wordt meer gezien als een paardenmiddel dan als een wondermiddel: Intensief vaccinatie-programma gelinkt aan hogere sterftecijfers onder kinderen, Bijbel & Onderwijs, sept. 2011, p. 18.

13 Esmé Wiegman- van Mepelen Scheppink (red.), Wat is goed? Medische ethiek voor elke dag, (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 2015) p. 106 <https://www.medischcontact.nl/nieuws/laatste-nieuws/artikel/nog-meer-bewijs-dat-vaccin-autisme-mythe-niet-klopt.htm> -gepubliceerd in Annals of Internal Medicine

14 <https://www.autisme.nl/autisme-nieuws/september-2015/standpunt-nva-autisme-wordt-niet-veroorzaakt-door-vaccinaties.aspx> De bron van deze verklaring is van Andrew J. Wakefield, een in opspraak geraakte voormalige Britse arts die een belangrijke rol speelt in het activisme tegen vaccinaties. Tot hij in 2010 uit het artsenregister werd geschrapt, was hij werkzaam als gastro-enteroloog (specialist in ziekten van het maag-darmstelsel). In 1998 publiceerde The Lancet een door hem geleid onderzoek naar een verband tussen dikke darmontsteking en autisme. Volgens Wakefield was er bovendien ook een verband tussen het BMR-vaccin en autisme. Eerder en later onderzoek wezen echter uit dat zulke verbanden niet bestaan en dat het Wakefields conclusies onjuist waren. Ook kwam aan het licht dat er sprake was van wetenschappelijke fraude, belan-

genverstrengeling en winstbejag. Dat artikel is later ingetrokken. https://nl.wikipedia.org/wiki/Andrew_Wakefield

15 Rudy Liagre, Vaccineren tegen elke prijs?, Ellips 5 (Bijbel & Wetenschap) aug. 2004

16 Johan Van Dongen (Is hij een klokkenluider of misleider? WJAPH), Pleidooi voor de aap : de waarheid achter aids en andere virusinfecties (Sittard: Kriterium, 1997)

17 Marije Vlaskamp, 'Sinds de prik kan ons kind niets meer', De Volkskrant, 27-7-2018; Marije Vlaskamp, 'Sinds de prik kan hij niets meer', Nederlands Dagblad 30-7-2018

17a <https://www.cbg-meb.nl/actueel/nieuws/2020/12/21/eerste-coronavaccin-goedgekeurd-voor-nederland-en-europa> Nog niet alle informatie uit de onderzoeken is compleet en bekend. Wel zijn er, op basis van de beschikbare informatie, voldoende aanwijzingen dat de positieve effecten van het vaccin opwegen tegen de risico's. Daarom is Comirnaty onder voorwaarden goedgekeurd. De fabrikant is verplicht de komende twee jaar aanvullende informatie in te dienen. Zo moet uit verder onderzoek blijken hoe lang het vaccin bescherming geeft, hoe goed het vaccin ernstige COVID-19 voorkomt, hoe goed het mensen met een minder goed werkend afweersysteem, kinderen en zwangere vrouwen beschermt en of het vaccin ook corona zonder klachten voorkomt. Ook moet blijken of het vaccin gebruikt kan worden door mensen die niet in het onderzoek zaten, bijvoorbeeld zwangere vrouwen. Een voorwaardelijke goedkeuring geven Europese autoriteiten alleen wanneer er bij een ernstig ziekteverloop nog geen betere behandelopties zijn. De bijsluiter van een van de vaccins is hier te vinden: <https://www.geneesmiddeleninformatiebank.nl/ords/f?p=111%3A3%3A%3ASEARCH%3ANO%3A%3AP0%5FDOMAIN%2CP0%5FLANG%2CP3%5FRVG1%3AH%2CNL%2C127747>

18 <https://www.schreeuwomleven.nl/nieuws/149/welke-coronavaccins-gebruiken-cellen-van-geaborteerde-kinderen-en-hoe-;WelkeCoronavaccinsgebruiken-cellen-van-geaborteerde-kinderen-en-hoe?MagazineLeef> (van de stichting Schreeuw om leven), feb. 2021, p. 10, 11 - met dank aan het Lozier Institute voor hun voortreffelijke overzicht <https://lozierinstitute.org/update-covid-19-vaccine-candidates-and-abortion-derived-cell-lines/>

19 <https://eva.eo.nl/artikel/2020/12/kritische-vragen-over-het-coronavaccin>

20 <https://cip.nl/cip+/83251-alie-hoek-reageert-op-tegenstander-coronavaccin-miljoenen-mensenlevens-zijn-door-vaccinatie-gered> 12 januari 2021 Alie Hoek-van Kooten Arts reageert op tegenstander coronavaccin: 'Miljoenen mensenlevens zijn door vaccinatie gered'

21 Dick de Wit (klassiek homeopaat), Goede redenen tegen inenten, Nederlands Dagblad, 12-7-2013

21a Maarten Keulemans, Europa laat 'Hollands vaccin' toe tot de markt', de Volkskrant, 11-3-2021

22 <https://www.ieb-eib.org/nl/nieuws/biomedisch-onderzoek/medisch-onderzoek/vaccins-en-cellen-afkomstig-van-geaborteerde-foetussen-wat-zegt-de-ethiek-1819.html>

De vraag die zich stelt is of deze foetale cellijnen absoluut noodzakelijk zijn voor het ontwikkelen van vaccins, met name het Covid-19-vaccin. Het antwoord is nee. Het is mogelijk om op ethische verantwoorde wijze vaccins te ontwikkelen zonder cellen, of op basis van dierlijke cellen, kippeneieren of gist. Dit is in feite wat verschillende farmaceutische bedrijven doen. De volgende stap is het verwerven van inzicht in de verschillende ontwikkelingsstadia van een vaccin, waarin cellijnen van geaborteerde foetussen kunnen worden aangewend. De Ontwerpfase omvat de conceptvorming, de voorbereidende experimenten en de omschrijving van hoe het

vaccin zal worden geproduceerd.

Farmaceutische bedrijven en onderzoeksinstituten die in deze fase gebruik hebben gemaakt van cellijnen afkomstig van geaborteerde foetussen:

- Altimune (VS)
- Astra Zeneca & University of Oxford (VK, VS)
- CanSino Biologics, Inc. Beijing Institute of Biotechnology, Academy of Military Medical Sciences, PLA of China (China)
- Gamaleya Research Institute (Rusland)
- Janssen Research & Development, Inc. Johnson & Johnson (VS)
- Vaxart (VS)
- Anhui Zhifei Longcom Biopharmaceutical/Institute of Microbiology, Chinese Academy of Sciences (China)
- University of Pittsburgh (VS)

De Productiefase: het uiteindelijke vaccin wordt geproduceerd.

Farmaceutische bedrijven en onderzoeksinstituten die in deze fase gebruik maken van cellijnen van geaborteerde foetussen:

- Altimune (VS)
- Astra Zeneca University of Oxford (VK, VS)
- CanSino Biologics, Inc. Beijing Institute of Biotechnology, Academy of Military Medical Sciences, PLA of China (China)
- Gamaleya Research Institute (Rusland)
- Janssen Research & Development, Inc. Johnson & Johnson-Vaxart (VS)
- Vaxart (VS)
- University of Pittsburgh (VS)

Testfase van het vaccin in het laboratorium, voordat het op grote schaal wordt verspreid.

Farmaceutische bedrijven en onderzoeksinstituten die in dit stadium cellijnen van geaborteerde foetussen aanwenden:

- Sinovac Biotech Co., Ltd. (China)
- Anhui Zhifei Longcom Biopharmaceutical/Institute of Microbiology, Chinese Academy of Sciences (China)
- Medicago (Canada)
- Novavax (VS)
- Moderna, Inc. avec le National Institute of Health (VS)
- Pfizer et BioNTech (VS, Duitsland)
- Sanofi Pasteur et Translate Bio (VS, Frankrijk)
- Inovio Pharmaceuticals (VS)

Farmaceutische bedrijven die geen gebruik maken van foetale cellijnen in één van de drie stadia zijn (per 10 november 2020, rekening houdend met het stadium van de ontwikkeling van het vaccin):

- Beijing Institute of Biological Products/ Sinopharm (China)
- Wuhan Institute of Biological Products/ Sinopharm (China)
- John Paul II Medical Research Institute (VS)
- Institut Pasteur and Themis and Merck (VS, Frankrijk)
- Shenzhen Geno-immune Medical Institute (China)
- Merck and IAVI (VS)
- Clover Biopharmaceuticals, Inc. (China)
- Sanofi and GSK Protein Sciences (VS, Frankrijk)
- Sorrento (VS)
- University of Queensland and CSL Ltd. (Australië)
- CureVac (Duitsland)
- Genexine (Korea)

- Symvivo Corporation (Canada)

NB: Verschillende farmaceutische bedrijven hebben nog niet alle stappen in het proces doorlopen.

Het ethisch oordeel over de voorgestelde vaccins kan op verschillende elementen gebaseerd zijn:

- Het al dan niet bestaan van alternatieven voor vaccins die ontwikkeld zijn op basis van cellijnen van geaborteerde foetussen: als er ethisch ontwikkelde vaccins bestaan en als zij verkrijgbaar zijn, moeten deze de voorrang krijgen.

- De mate van afstand, in de tijd maar vooral in de verantwoordelijkheid, tussen de abortus en de patiënt. Zo is de verantwoordelijkheid van de patiënt die gevaccineerd wordt, laag in vergelijking met die van de onderzoeker die deze cellijnen gebruikt en aldus de productie van gelijkaardige cellijnen stimuleert.

- De fasen van het ontwikkelingsproces van het vaccin, waarvoor foetale cellijnen zijn gebruikt. Als het vaccin dat de patiënt krijgt, geproduceerd is op basis van deze foetale cellijnen (fase 2), stimuleert dit de productie van nieuwe foetale cellen. Deze relatie is minder evident wanneer het farmaceutisch bedrijf slechts bepaalde kopieën test van het vaccin op foetale cellen (fase 3).

Bron: <https://www.ieb-eib.org/nl/nieuws/biomedisch-onderzoek/medisch-onderzoek/coronavirusvaccins-en-het-gebruik-van-cellen-van-geaborteerde-foetussen-stand-van-zaken-1926.html>

23 Eduard Sloot, Gewetensbezwaarde mag vaccin niet kiezen, Nederlands Dagblad, 17-2-2021

24 Roy Kloet, De fascinatie voor vaccinatie, Het Zoeklicht, dec. 2020, p. 12

25 4 januari 2021 door Jeffrey Schipper Jan Hoek snapt vergelijking Openbaring 13 en

coronavaccin niet: "Mensen worden misleid" <https://cip.nl/cip+/83310-jan-hoek-snapt-vergelijking-openbaring-13-en-coronavaccin-niet-mensen-worden-misleid>

26 Jaap van de Weg (arts en antroposoof), Antroposofen wegen levensrisico's anders, Trouw 8-8-2013. Zie ook Caroline van Keeken, 'Wat is er mis met de mazelen?', Trouw, 3-8-2013

27 <https://www.startpagina.nl/v/religie-spiritualiteit/religie/vraag/419353/jehovahs-getuigen-officeel-gezien-operaties/>

28 <https://www.jw.org/nl/nieuws/jw/regio/wereld/jw-coronavirus-update-en-bescherming/>

29 Vooral de Oud Gereformeerde Gemeente, de Gereformeerde Gemeente in Nederland, Christelijk Gereformeerde Kerken (Bewaar het Pand), Hersteld Hervormde Kerk en de rechterflank van de Protestantse Kerk in Nederland. De Landelijke Stichting ter bevordering van de Staatkundig Gereformeerde beginselen is een platform voor bezwaarde SGP-leden en voor mannen die 'om des gewetens wil' geen lid mee van de partij willen zijn. Deze bezwaarde SGP-ers verspreiden een antivax-brochure, waarin eigenlijk alleen argumenten tegen vaccinatie worden vermeld. De medische ontwikkelingen hebben sinds de 18e, 19e en 20e eeuw bepaald niet stilgestaan. Ook hun argumenten vanuit de Bijbel zijn discutabel.

30 Polio een gesprek hervat, a.w., p. 62

31 Zie <https://stichting-promise.nl/categorieen/26-specifieke-pastorale-onderwerpen/814-waar-is-god-in-natuurrampen>

32 vertrouwen, verwachting, bewaking, zorgzaam toezicht

33 Het Reveil is een internationale opleving (opwekking) van het christelijke denken en handelen in het negentiende-eeuwse Europa.

34 Polio een gesprek hervat,

a.w., p. 21

35 ds. S. Hoeufft, dr. A. Capadose, ds. G.H. Kersten en anderen, samengesteld door A. Verwijs e.a., Vaccinatie als een vooruitlopen afgewezen, een bloemlezing uit eerdere getuigenissen tegen de variolatie en vaccinatie, VII nummer, (Wijk en Aalburg: Landelijke Stichting ter bevordering van de Staatkundig Gereformeerde beginselen, 2020) p. 63

36 Dat concludeert dr. David Kalmijn in zijn proefschrift over Capadose (1955).

37 <https://www.abc.net.au/news/2020-09-21/christian-science-religion-prayer-vaccination-covid-medicine/12678764>

38 <https://www.rd.nl/artikel/609161-christian-science-kerk-vrij-van-vaccinatieplicht-in-australie>

39 <https://www.nvkv.nl/>

40 <https://nl.wikipedia.org/wiki/Vaccinatieweigering>

41 <https://www.youtube.com/watch?v=Bc9kEaCMkgE>
Enkele citaten uit dit interview:

'Het grote vermoeden bestaat dat dit virus is ontwikkeld door mensen' ... 'Het riekt naar menselijk ingrijpen.' ... of het is ontsnapt.' 2 min. Hij suggereert dat dit inderdaad zo is. 'Hypocriete bende' 4.49 min. De minister van onderwijs A. Slob is niet vd SGP maar van de CU. (23 min.)

'Trump zou normen en waarden hebben waar ik achter kan staan' (24 min.) Zijn derde huwelijk schijnt nu ook op springen te staan. Hoe vaak is Trump niet betrapt op leugens? Is dat ook 'normaal'? 'Rutte is een hypocriete huichelaar.' (25 min.) Dat is nogal een beschuldiging van onze minister president.

Ik twijfel er niet aan dat Jaap Dieleman een broeder in het geloof is en het goed bedoelt. Influencers, ook op christelijk

erf, dienen niet zomaar uit de losse pols wat te verkondigen, maar zorgvuldig zich te uiten. Wie zich in het openbaar uit, mag verwachten dat daar in het openbaar reacties op komen. Dieleman heeft het niet over een pandemie maar een 'pandemie' en maakt een koppeling tussen de coronacrisis en de eindtijd.

Deze solistische pinksterevangelist verkondigt en verspreidt zijn mening in het eenmalige blad 'Eyeopener' 32 pagina's met een oplage van vijf miljoen. Volgens Miranda Klaver, hoogleraar antropologie van religie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, is Dieleman een pitter in de Nederlandse pinksterwereld. Dieleman is inderdaad geen lid van de koepelorganisatie Verenigde Pinkster- en Evangeliegemeenten, waar 140 gemeenten wel zijn aangesloten, maar waar ook individuele personen lid van kunnen zijn. De VPE distantieert zich van Dielemans boodschap: De VPE kan zich echter niet vinden in de conclusie ten aanzien van het vaccineren. De suggestie als zou het vaccin direct verbonden zijn met antichristelijke controle en directe vervulling van Bijbelse profetie wordt door de VPE niet onderschreven. <https://www.vpe.nl/artikelen/303/persbericht-reactie-op-publicatie-eyeopener.html>; Gerald Bruins, Pinksterkerken oneens met antivax-evangelist, Nederlands Dagblad, 27 en 28-2-2021. Hij laat zich sterk beïnvloeden door seculiere complottheorieën, is antivax en pro-Trump. Aliene Boele, Jaap Dieleman: voorganger die vaccin als duivels ziet, Nederlands Dagblad, 27 en 28-2-2021.

De arts mevr. A. Hoek-van Kooten reageerde als volgt: Jaap Dieleman jaagt mensen de stuipen op het lijf met levensgevaarlijke 'eindtijdkrant' - CIP.nl Dieleman gebruikt grote woorden als hij beweert dat steeds meer artsen die veront-rust raken, vragen stellen bij dit vaccin of er zelfs ernstig voor waarschuwen. Heer Dieleman, het is belangrijk om dat dan met feiten te onderbouwen.

Wie zijn die artsen? Trouwens er zullen er altijd wel enkele zijn die zo denken, maar dat zal 'slechts' een hele, hele kleine minderheid zijn. Als iemand met een goed onderbouwd verhaal komt, zal er altijd naar worden geluisterd. Maar als dat niet zo, is dat alleen maar erg hinderlijk en staat dat een goede behandeling in de weg. Ik vind dat Dieleman mensen met de uitleg van zijn Bijbeltekst de stuipen op het lijf jaagt zonder enige bewogenheid. Geheel anders dan de Heere Jezus die de schare zag en met ontferming was bewogen. Even ongefundeerd is het wanneer Dieleman schrijft dat er met succes goede alternatieve behandelingen zijn en dat zij die daarop wijzen voor gek worden versleten. Goede medicijnen tegen corona zijn er niet! Medicijnen zoals (hydroxy) chloroquine al dan niet met zink en azitromycine en ivermectine werken niet en hebben teveel bijwerkingen. Dat is in meerdere studies onderzocht. En dan ga je het ook niet geven. Makkelijk praten als je zelf geen arts bent. En natuurlijk zullen er mensen die alternatieve medicijnen hebben geslikt en beter zijn geworden, maar dat wil dan niet zeggen dat dat door die medicijnen is gebeurd. Misschien wel ondanks die medicijnen! Ze zouden evengoed beter zijn geworden. Denk Dieleman nu werkelijk dat als een bepaald medicijn echt goed zou helpen de medische wetenschap dat op de plank laat liggen en niet gebruikt? Het is niet fair om te stellen dat als je steeds blijft weigeren om gevaccineerd te worden, je dan al snel een volksvijand wordt. Ik heb daarentegen het gevoel dat Dieleman een vijand is van de gevaccineerden. Kom nou toch. En dat je dan uiteindelijk onthoofd zult worden, slaat alles. Wat een stemmingmakerij en angstzaaij. Teksten worden te hooi en te gras naar eigen believen geduid en ingevuld. Waar blijft de christelijke bewogenheid met de medemens? Ik vind dergelijke artikelen echt levensgevaarlijk en ze leggen bovendien een smet op het christelijk geloof. Ze maken het christelijke geloof belachelijk.

Prof. dr. W. Ouweneel vindt: De 'eindtijdkrant' van Jaap Dieleman: een klap voor fatsoenlijke bijbeluitleg - CIP.nl Het is een leugen dat de overheid erop uit zou zijn ons de stuipen op het lijf te jagen. Bewijs het, Jaap! Het is een leugen dat de coronacijfers kunstmatig zouden worden opgeschroefd. Bewijs het, Jaap! Jaap is er medeverantwoordelijk voor dat een aantal van hen aan corona zal overlijden. Openbaring gaat niet over virussen, niet over vaccinatiedwang van de overheid en ook niet over corona als de 'opmaat' naar het Beest. Dat is allemaal schrikbarende sensatielust. Voor alle duidelijk: ik geloof dat wij in de eindtijd leven, of op z'n minst daar kort vóór staan. Ik geloof ook dat het boek Openbaring letterlijk in vervulling zal gaan en zal uitlopen op de wederkomst van Christus. Dat is het punt niet. Het punt is dat 'uitleggers' als Jaap Dieleman serieuze uitleg van de Bijbel in de weg staan. Wie van corona en vaccinatie een sprong naar Openbaring wil maken, kan ik niet serieus nemen. Jaap, het is pure nonsens dat de corona-epidemie een 'opmaat' is voor het teken van het Beest. Dat kun je niet waarmaken. Als je het toch beweert, ben je zelf een bangmaker – niet de overheid. Zie ook: <https://cip.nl/cip+/84140-nog-een-keer-over-jaap-dieleman-en-zijn-eindtijdkrant-om-misverstanden-te-verhelderen>

Ook Hans Frinsel is fel tegen deze aktie van Dieleman: Manipulerende bangmakerij - Zaut.org In tegenstelling tot Dieleman wijst Jezus er nadrukkelijk op dat in de eindtijd het grootste gevaar voor christenen niet van buitenaf komt, maar van binnenuit. Hij waarschuwt met klem voor het bedrog van valse profeten en valse leraren, die gelovigen proberen te misleiden met valse tekenen en wonderen (Matth. 24:24). En is het niet ironisch dat Jaap Dieleman juist ontvankelijk is voor diezelfde valse profeten zoals zij zich manifesteren in de hyper-charismatische beweging? Dieleman gooit 600.000 euro over de balk om zijn misleidende boodschap in 5 miljoen huishoudens te krijgen. Hij had dat geld beter kunnen gebruiken voor de hulpverleningsacties van zijn organisatie voor minderbedeelde kinderen in de wereld. Dat zou een effectief getuigenis zijn geweest. Wat hij er nu mee doet, werkt averechts en maakt de boodschap van Christus belachelijk in de ogen van een cynische wereld.

42 <https://www.stopworldcontrol.com/nl/>

43 Volgens de Nederlands uitgever en vlogger Tom Zwitser <https://www.youtube.com/watch?v=3BEeYqdwVRQ&feature=youtu.be> In 2020 beschuldigde het RIVM Zwitser ervan bewust nepnieuws rondom het coronavirus te verspreiden. De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid Pieter-Jaap Aalbersberg waarschuwde in oktober 2020 tegen Zwitser en zijn uitgeverij. De Blauwe Tijger (Blue Tiger Studio) wordt door de NCTV gezien als "een doorgeefluik van anti-overheidspropaganda, nepnieuws en complottheorieën." https://nl.wikipedia.org/wiki/Tom_Zwitser

44 <https://www.youtube.com/watch?v=-Jxr0J-A1SQ>

45 René Fransen, Hydroxychloroquine werkt niet tegen COVID-19, Nederlands Dagblad 16-2-2021; https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1871402120303362?casa_token=096pbR8ooJ8AAAAA:P0uSpmnb-ohUKKBTUP-P9lMYHwZVgfu0MO5FP536FUC-enC-DUyuyiQoy2MI25oxUYxsJlxGF9D8

46 Dr. Carrie Madej: <https://www.youtube.com/watch?v=fyVYjaX5q68&feature=youtu.be> Zij wordt weersproken in <https://www.healthgrades.com/physician/dr-carrie-madej-y7thx>

47 <https://www.youtube.com/watch?v=1jCvEmdEasg&feature=youtu.be> Dit is een kort fragment uit een lange video van “God’s Roadmap To The End”, maar deze is niet terug te vinden. Deze video <https://www.youtube.com/watch?v=XzWre...> is echter ook niet meer terug te vinden.

48 https://www.youtube.com/watch?v=cFebWm_BXM8

49 <https://factcheck.vlaanderen/factcheck/een-mogelijk-coronavaccin-kan-je-dna-niet-veranderen> ; Universiteit van Nederland: <https://www.youtube.com/watch?v=nWC0loLNd4k>

50 <https://cip.nl/cip+/83251-alie-hoek-reageert-op-tegenstander-coronavaccin-miljoenen-mensenlevens-zijn-door-vaccinatie-gered> 12 januari 2021 Alie Hoek-van Kooten Arts reageert op tegenstander coronavaccin: ‘Miljoenen mensenlevens zijn door vaccinatie gered’

51 Hendro Munstermann, Pastoor Hermans houdt preek tegen vaccinatie, Nederlands Dagblad, 2 en 3 -1-2021; <https://www.ad.nl/binnenland/ophef-om-anti-vaccinatiepreek-drutense-pastoor-gezonde-mensen-hebben-geen-vaccinatie-nodig~af64a430/>

52 Wilmer Heck en Andreas Kouwenhoven, Alternatieve feiten voor alternatieve therapeuten, NRC. Next, 11-12-2020 (Ik heb de geciteerde nieuwsbrief van de NIBIG niet terug kunnen vinden, wel <https://www.e-act.nl/ah/site?a=2641&p=334076&h=1339357>).

53 Volgens oud-huisarts Cors Ephraïm uit Terneuzen. <https://www.genengnews.com/topics/drug-discovery/quantum-dots-deliver-vaccines-and-invisibly-encode-vaccination-history-in-skin/> Storing medical information below the skin’s surface | MIT News | Massachusetts Institute of Technology

Er is de naar schatting 30.000 ouders in de kindertoeslagaffaire “ongekend onrecht” gedaan. De Nederlandse overheid heeft op alle niveaus en op alle fronten de rechtsbescherming van deze ouders geschonden en heeft daardoor veel vertrouwen verloren.

55 https://cip.nl/cip+/82878-6-redenen-waarom-corona-alles-te-maken-heeft-met-de-antichrist?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=2020Dec19

56 CIP 26-11-2020: <https://cip.nl/cip+/82570-arts-alie-hoek-heeft-een-boodschap-voor-complotdenkers-vaccinatie-is-een-cadeau-van-god>

57 <https://cip.nl/cip+/83034-waarschuwingen-en-aanprijzingen-coronavaccin-geschenk-van-god-eindtijd-naastenliefde-en-abortus/HE4DBlDdAikgaxgRRUxLchYZ>

58 Rabbijn mr. drs. R. Evers, Op het leven! Medische ethiek vanuit joodse optiek, (Kampen: Kok, 1997)

59 <https://www.kn.nl/nieuws/corona/daad-van-naastenliefde-bisschoppen-wereldwijd-pleiten-voor-vaccinatie-tegen-covid/> ; <https://www.rkkerk.nl/wel-of-niet-vaccineren-tegen-covid-19-wat-zegt-de-katholieke-leer/> ; Hendro Munsterman, Bisschoppen moedigen aan tot coronavaccinatie, Nederlands Dagblad, 14-12-2020; Hendro Munsterman, Vaticaan ziet geen morele belemmering rond vaccins, Nederlands Dagblad, 22-12-2020

60 o.a. in een interview met Maarten Costerus Is corona gewoon een griepje? Reformatorisch Dagblad, 19-11-2020; https://cip.nl/83120-terugkijken-livestream-rmu-over-vaccinatiedwang?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=2021Jan05

61 Anca Boon, „Cellen voor vaccin niet meer belast door abortus”, Reformatorisch Dagblad, 4-7-2013; https://www.digibron.nl/viewer/collectie/Digibron/id/tag:RD.nl,20130704:newsml_f08a6b-118611b256e752355d6be0ef9c

62 https://cip.nl/83120-terugkijken-livestream-rmu-over-vaccinatiedwang?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=2021Jan05

63 <https://cip.nl/cip+/83034-waarschuwingen-en-aanprijzingen-coronavaccin-geschenk-van-god-eindtijd-naastenliefde-en-abortus/HE4DBlDdAikgaxgRRUxLchYZ>;

Ook prof. dr. C.K. van der Ent, hoogleraar longziekten, bevestigt dat er geen kinderen geaborteerd zijn om vaccins te maken. Er zijn geen foetale cellen in het vaccin aanwezig. https://cip.nl/83120-terugkijken-livestream-rmu-over-vaccinatiedwang?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=2021Jan05

64 Polio een gesprek hervat, a.w. p. 61

65 <https://rijksvaccinatieprogramma.nl>

66 Een op de tien baby's niet ingeënt, Nederlands Dagblad, 18-7-2017

67 Australië gaat niet-vaccineren te lijf met lik-op-stukbeleid, Trouw, 4-7-2018

68 EU slaat alarm over afname vaccinaties, Algemeen Dagblad, 20-4-2018; <https://www.ad.nl/buitenland/eu-parlement-luidt-alarm-bel-over-te-weinig-vaccinaties~ac2af9b7/>

69 Esmé Wiegman- van Meppelen Scheppink (red.), Wat is goed? Medische ethiek voor elke dag, (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 2015), pp. 107, 108

Community & Covid-19

Kerk in de tweede golf

Op dit moment maken we ons allemaal zorgen over de 'tweede golf'. En we horen dat hierna weer nieuwe golven kunnen volgen. We horen ook dat het leven, als er eenmaal een vaccin gevonden is, weer terug zal gaan naar normaal. Maar kunnen we deze vaccins wel vertrouwen? We horen dat Covid-19 niet uniek is en dat het slechts een kwestie van tijd is voor andere virussen zullen opduiken.

Overheden beperken onze vrijheid

We voelen angst, ook binnen christelijke kringen. Overheden leggen onze vrijheid nu al enige tijd aan banden. Tot vorig jaar dachten we dat zulke strenge maatregelen alleen mogelijk waren in totalitaire regimes en niet binnen een vrije democratie. We raken gefrustreerd en worden boos, ook binnen christelijke kringen. En bij sommigen christenen proef ik een beweging richting een comfortabel egocentrisch bestaan.

Contact via ZOOM en Skype

Een paar weken geleden riep mijn vrouw uit: "Ik ben het zat om in mijn eentje thuis mijn Bijbel te lezen en te bidden. Ik wil een andere vorm van geloofsleven!". Ik voelde met haar mee. Ik blijf Gods woord onderwijzen via Zoom, Facebook en Skype. Ik ben bevoorrecht om op die manier contact te kunnen onderhouden met christenen uit andere landen.

Het kost mij uren om een boodschap voor te bereiden.

Ik geef het beste van wat ik heb. En toch,

nadat ik met heel mijn hart zittend voor mijn laptop een boodschap heb gebracht, druk ik op de 'beëindigen'-knop... en zit ik weer alleen in mijn kantoor. Ik word vaak overvallen door een gevoel van leegheid. Maar sommigen worden juist heel erg blij van dit nieuwe tijdperk van e-kerk zijn.

Terugval in het oude leven?

Hoe ontwikkelt jouw wandel met de Heer Jezus zich in deze maanden? Het valt mij op dat een aantal nieuwe christenen in onze kerk terugvalt in hun oude leven. Eenzaamheid maakt het moeilijker om pornografie te weerstaan.

Als kerk verzorgen we iedere zondag een 70 minuten durende online dienst. En toch vinden zelfs de al lang met de Heer levende christelijke gezinnen het moeilijk om samen voor de TV te gaan zitten en de dienst te bekijken en te beluisteren.

Online dienst of netflix?

Er is een groeiende trend onder sommigen om online diensten van andere kerken op te zoeken die beter passen bij hun eigen interesses, stijl of schema. Voor anderen is de verleiding om in bed te blijven liggen of een serie op Netflix te kijken moeilijk te weerstaan. Zijn we gezonde ritmes aan het verliezen? Onze harten lijken te bekoelen. Zijn we ons gevoel van 'community' aan het verliezen? En maakt dat wat uit?

Wat is een 'community' of gemeenschap?

Het woord 'community' heeft zijn wortels in het Latijnse woord *communitas* en werd oorspronkelijk gebruikt als verwijzing

naar een groep mensen die in een specifieke geografische omgeving woonde, zoals een stad of een wijk. Tegenwoordig hebben we op internet ook virtuele communities, groepen mensen die met elkaar communiceren op een sociaal media-platform.

Er zijn dus duidelijk verschillende niveaus en types van een community. Hoe voelt het om deel te zijn van jouw lokale kerk? En wat maakt van een groep mensen een community of gemeenschap? Een gemeenschappelijke deler: Een essentieel onderdeel van een community is dat de mensen iets gemeen hebben. En dit

De kerk in tijden van pandemie

'iets' onderscheidt hen van de rest. Dat 'iets' kan zijn dat ze uit hetzelfde land komen, werken voor hetzelfde bedrijf, dat ze fan zijn van dezelfde voetbalclub, dezelfde politieke visie hebben of hetzelfde geloof. Wat hebben de leden van een kerk gemeenschappelijk? Wat brengt hen samen? En ervaren ze dat ook zo?

Is iedereen zichtbaar?

Het gevoel ergens bij te horen: In grote communities zijn de meeste individuen 'onzichtbaar' dat wil zeggen: niet zo op de voorgrond tredend of niet zo opvallend. Toewijding aan een community groeit wanneer een lid ervan zich gezien, geaccepteerd, gewaardeerd en op waarde geschat voelt. Er is een emotionele band. Ieder lid voelt dat het feit dat hij of zij onderdeel uitmaakt van een gemeenschap voldoet aan een diep gevoelde behoefte.

Heb jij het gevoel dat je er bij hoort? Hoe weten andere leden van jouw kerk dat ze waardevol zijn voor de gemeenschap?

Gedeeld eigendom:

Het gevoel onderdeel uit te maken van een gemeenschap of community groeit zelfs harder wanneer iemand zichzelf niet langer ziet als een welkome gast of een trouw lid, maar als mede-eigenaar van de gemeenschap. Wanneer dit gebeurt, investeert een lid meer dan tijd, energie en financiële middelen in de community.

Dan is hij bereid om zichzelf te investeren. Natuurlijk behoort de kerk toe aan Christus. Wij zijn er nooit de eigenaar van.

Maar er gebeurt iets in het hart van een gelovige wanneer hij of zij er voor kiest om te erkennen: dit is mijn christelijke familie, mijn kerk. Hoe zie jij jouw kerk? Heb jij die 'eigendoms'-beslissing genomen?

Wat is ervoor nodig om gemeenschap of community te ervaren?

Met alle verplichtingen en drukke bezigheden in het leven is het makkelijk om een huis te delen zonder dat je echt gemeenschap ervaart. In de seminars die mijn vrouw en ik geven over gezinsleven, moedigen we gezinnen aan om ten minste één keer per dag samen te eten. En dan niet voor de tv, maar samen zittend aan tafel. Dit creëert een moment om met elkaar als gezin te praten, vragen te stellen over de plannen voor de dag die voor je ligt of over hoe de dag ging. Wat is ervoor nodig om ervoor te zorgen dat we hier tijd voor

vrij maken? We moeten 'elkaar' op waarde schatten.

Samen dingen doen

Je moet genoeg van je gezinsleden houden om interesse in hun leven te tonen, om de moeite te nemen vragen te stellen, of om antwoorden te geven die iets over jezelf vertellen. Regelmatig samen eten (bijbels: maaltijd houden) is de beste manier die ik ken om community binnen een gezin op te bouwen en te ervaren.

Toen onze vier kinderen jong waren, keken we soms een kinderfilm samen. Wij als ouders gaven uiteraard de voorkeur aan een ander soort film. Maar we kozen ervoor om een deel van onze middag te besteden aan het kijken van een kinderfilm, om zo als gezin samen een fijn moment te hebben.

CORONAVIRUS
PRAY FOR THE WORLD

Flexibiliteit in samen zijn

Dat wijst ons op de tweede houding die nodig is om een gevoel van community te bevorderen: 'samen zijn' op waarde schatten. Wanneer kinderen ouder worden, is het een grote uitdaging om een film of een bordspel te vinden waar iedereen van geniet, of een vakantiebestemming uit te zoeken die tegemoet komt aan de verwachtingen van ieder gezinslid.

Community vraagt om een vorm van flexibiliteit en soms ook om zelfverloochening. Als we er op staan dat er tegemoet gekomen wordt aan onze eigen voorkeuren, zullen we ons verspreiden door het hele huis en kijkt iedereen zijn eigen film op zijn eigen scherm. Je kunt dan wel genieten van de film, maar je ervaart geen community of gemeenschap.

Hoe belangrijk is community of gemeenschap?

Onlangs, tijdens een wandeling met een vriend, zei hij: "Deze pandemie is goed in die zin dat het de kwaliteit van onze persoonlijke relatie met God aan het licht brengt. Iedere christen moet zelfstandig leren wandelen met de Heer". Hoewel er enige waarheid schuilt in deze opmerking, denk ik toch dat het de rol van een community in ons leven niet genoeg op waarde schat. In het begin van de Bijbel zegt God: "Het is niet goed dat de mens alleen is..." (Gen. 2:18).

Vervolgens gaf hij Adam een vrouw, hen samen gaf hij kinderen, dat werd vervolgens een familie en die groeide uit tot een maatschappij.

Sabbat samen rust

Toen God via Mozes het volk Israël toesprak, zorgde Hij ervoor dat het volk een gezond sociaal ritme kreeg, wat bijdroeg aan het gemeenschapsleven. God gaf hen de sabbat, een dag in de week waarop ze

niet zouden werken, maar aandacht zouden besteden aan hun Schepper, hun ziel, hun vrienden en hun familie.

Samen aan de maaltijd

Het was een dag die de community zou verrijken. Toen God instructies gaf voor het Pesach-feest, zei Hij tegen kleinere gezinnen dat ze deze barbecue-achtige maaltijd moesten delen met anderen: "Maar als het gezin te klein is voor een lam, dan moet hij er samen met de buurman, die het dichtst bij zijn gezin woont, één nemen...". En om dat delen aan te moedigen voegde de Heer daaraan toe:

"Wat er de volgende morgen van over is, moet u met vuur verbranden" (Ex. 12:4, 10). Er mocht geen vlees over blijven voor de soep van de volgende dag of als beleg voor op de boterham. Wat niet gegeten of gedeeld werd, moest vernietigd worden. Dit moedigde een gemeenschapsleven aan.

Joodse feesten

De Joodse jaarkalender kent, naast het Pesach-feest, nog andere feesten die onderwijzende, symbolische en wellicht zelfs profetische waarde hebben. Maar ze waren ook duidelijk zo ontworpen dat ze een gemeenschapsleven bevorderden. God zorgde ervoor dat deze feesten serieus genomen werden, door ze "heilige samenkomsten" en "Feest...voor de Heere" te noemen (Lev. 23:4-6). Hij was de Gastheer. Het Wekenfeest, dat we tegenwoordig Pinksteren noemen, markeerde het begin van de oogst: "En u moet u verblijden voor het aangezicht van de Heere, uw God, u, uw zoon en uw dochter, uw slaaf en uw slavin, de Leviet die binnen uw poorten is, en de vreemdeling, de wees en de weduwe die in uw midden zijn..." (Deut. 16:11). Iedereen werd uitgenodigd! Het laatste jaarlijkse feest vond plaats in oktober; het Loofhuttenfeest. Het

markeerde het einde van het oogstseizoen.

Een nationale kampweek

Zeven dagen lang stopte het hele land met werken, bouwde tenten en... aten, leefden en sliepen daarin! Een nationale kampweek (Deut. 16:13-15)! Kun je je voorstellen hoezeer de kinderen en jonge mensen uitkeken naar deze speciale week? De Here God wilde dat Zijn volk zou kunnen ervaren en genieten van hoe het is om onderdeel uit te maken van een community. Hij wilde dat ze een volk waren die een community op waarde schatte en vierde!

Kerk als gezin

In het Nieuwe Testament zien we een nieuwe type community ontstaan; de kerk. Paulus verwijst naar de kerk als aan 'huisgenoten van het geloof', dus als een gezin van gelovigen (Gal. 6:10). Terwijl Hij Zijn discipelen voorbereidde op Zijn vertrek, belooft de Heer Jezus: "Want waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn naam, daar ben Ik in hun midden" (Matt. 18:20). We weten dat de Heer Jezus in elke christen woont.

Wat betekenen deze woorden van Jezus dan? Hij wilde dat ze wisten dat er iets 'speciaals' of 'extra's zou gebeuren wanneer christenen elkaar ontmoeten. Gelovigen uit de vroege kerk namen deze woorden serieus en 'volhardden' in het bij elkaar komen.

De maaltijd van de Heer

Ze ontmoetten elkaar op de tempelpleinen, "braken het brood aan huis en gebruikten hun maaltijden met blijdschap en eenvoud des harten" (Hand. 2:42, 46). Ze kwamen regelmatig samen "om elkaar aan te vuren tot liefde en goede werken" (Hebr. 10:24-25). Elkaar ontmoeten en community ervaren is niet maar een klein onderwerp in Gods ogen. De Heer zal altijd genade geven aan hen die alleen zijn door ziekte of vervolging, maar het christelijke leven is niet

ontworpen om alleen te zijn. Het ervaren van community is van vitaal belang. We hebben het nodig!

Kan community bestaan zonder regels?

Gedurende het afgelopen jaar is ieder land en iedere regio blootgesteld aan een steeds veranderende set sociale regels, om zo Covid-19 zo snel mogelijk onder controle te krijgen. Op sommige plekken zijn deze regels heel streng. Er zijn heel veel verschillende gezichtspunten, meningen over en interpretaties van deze regels. Niet alleen op TV en in sociale media, maar ook onder christenen binnen dezelfde kerk. Er zit iets in onze menselijke natuur wat niet van regels houdt.

Een probleem met autoriteit

Zelfs niet van goede regels. Zelfs niet van Gods regels. We lijken een probleem te hebben met autoriteit. In de Heilige Schrift vinden we steun voor gezagsstructuren, zoals die tussen ouders en kinderen, de overheid en burgers en kerkelijk leiders en hun gemeenten. Hoe moeten christenen reageren op de recente tussenkomst van seculiere overheden in de zaken van een kerk? Moeten we ons daar rustig bij neerleggen en de regels volgen? Moeten we ze negeren? Moeten we protesteren?

Christelijke burgerlijke gehoorzaamheid

Christenen worden er toe opgeroepen om goede burgers te zijn. Lees de boodschap van Paulus aan de christenen in Rome er maar op na: "Ieder mens moet zich onderwerpen aan de gezagsdragers die over hem gesteld zijn, want er is geen gezag dan van God, en de gezagsdragers die er zijn, zijn door God ingesteld, zodat hij die zich verzet tegen het gezag, tegen de instelling van God ingaat, en wie daartegen ingaan zullen over zichzelf een oordeel halen" (Rom. 13:1-2).

Respect voor gezagsdragers

Deze instructies werden geïnspireerd door de Heilige Geest in een tijd waarin het Romeinse Rijk het voor het zeggen had. Dit Rijk was verre van perfect. Waar je ook leeft, de gezagsdragers zullen je regels opleggen waar je niet blij mee bent. Maar tenzij ze in direct conflict komen met Gods wetten, vraagt God ons om ze te respecteren.

Apostolische burgerlijke ongehoorzaamheid

Soms gaan leiders te ver in hun door God gegeven autoriteit. Wanneer een kerkelijk leider, ouder of overheid een christen verbiedt om datgene te doen wat God van hem vraagt, of een gelovige probeert te dwingen om iets te doen dat duidelijk ingaat tegen het eren van onze Heer, moet de christen trouw blijven aan de hoogste autoriteit.

Petrus en Johannes kregen het bevel om niet langer in de naam van Jezus te spreken of te onderwijzen. Hun antwoord was: "Oordeel zelf of het juist is in Gods ogen, meer naar u te luisteren dan naar God" (Hand. 4:18-19). En toen ze vrijgelaten werden uit de gevangenis gingen ze door met het verkondigen van de Evangelieboodschap van Jezus. Ik noem dit Apostolische burgerlijke ongehoorzaamheid.

Burgerlijke ongehoorzaamheid?

En iedere christen moet bereid zijn om dit voorbeeld te volgen en, indien nodig en zoals bij Petrus en Johannes het geval was, de prijs ervoor te betalen. Is dit iets nieuws? Nee! De vrienden van Daniël gehoorzaamden niet en bogen niet voor het beeld. Tijdens de Tweede Wereldoorlog kozen vele christenen ervoor om ongehoorzaam te zijn aan de Duitse overheid.

En tegenwoordig negeren christenen in China, Noord-Korea en in moslimlanden ook zo af en toe een aantal regels van hun overheid om zo de Heer te behagen. En wij bewonderen ze ervoor dat ze dat doen. Maar let op dat burgerlijke gehoorzaamheid de norm is en burgerlijke ongehoorzaamheid de uitzondering.

Corona-regels negeren?

Voor je nu besluit om de lokale corona-regels te negeren, vraag jezelf af of de regels je belemmeren in je comfort of tradities of in essentiële onderdelen van je geloof. Genoten de vroege christenen van het comfort van ontmoetingen in grote kerkgebouwen? Genoten de vroege christenen van aanbiddingsconcerten? Dit mogen dan goede dingen zijn, maar ze zijn zeker niet onmisbaar binnen de christelijke gemeenschap. De vroege kerk kwam samen in kleine groepen in huizen. Is dat voor de kerk van vandaag ook mogelijk? Welk effect zou dat hebben? Kleine huisgroepen zorgden ervoor dat iedereen gezien werd,

het zorgde ervoor dat de 'één-ander' Bijbelteksten gemakkelijker in de praktijk gebracht konden worden en het creëerde een omgeving voor actieve deelname van velen.

Hoe kunnen we op dit moment community in praktijk brengen?

Onlangs zei een gelovige die moe en gefrustreerd is door alle corona-regels tegen mij: "Ik wil geen contact meer met de kerk zolang

deze corona-poeha niet voorbij is!" Ik kan me haar frustratie goed voorstellen. Maar wat als deze beperkingen nog een jaar of twee duren? Als community belangrijk is, is het thuis afwachten van de situatie niet de weg vooruit.

Wees creatief en flexibel

We moeten leren hoe we ons persoonlijke en gemeenschappelijke christelijke leven vorm kunnen geven te midden van ongunstige omstandigheden. Hoe doen onze broeders en zusters in China, Noord-Korea en moslimlanden dat? Hoe deed de vroege kerk dat? Net als hen moeten we creatief, flexibel en bereid zijn om ons aan te passen aan meerdere kleinschalige voorwaarden.

Een aantal weken geleden zei minister-president Mark Rutte aan het einde van zijn nationale persconferentie over corona-regels: "Houdt je aan de regels en maak het meeste van wat wél kan!". Dat is een zeer goed advies voor de meeste christenen in de meeste landen. Verken de mogelijkheden maximaal. Wanneer kleine groepen elkaar kunnen

ontmoeten in kerken, ga er voor! Organiseer die ontmoetingen. Blijft niet thuis achter een scherm hangen. Ontmoet je mede-gelovigen. Is het toegestaan om een paar gasten te ontvangen in je huis? Nodig ze uit! Kun je naar buiten? Ga wandelen met een mede-gelovige. Zijn de scholen open?

Misschien kun je een activiteit voor kinderen organiseren in de kerk. De kinderen hebben het nodig! Is een kleinschalig jeugdkamp mogelijk? Zo ja, organiseer die dan! De jongeren hebben het nodig! Is een neem-je-eigen-eten-mee-picknick in het park een legale mogelijkheid? Organiseer die dan. En wanneer er iets georganiseerd wordt door mede-gelovigen, verlaat dan het comfort van je eigen huis, breek met de gewoonte om naar je scherm te staren en wees blij dat je deel kunt nemen aan de activiteit! Draag, als het nodig is, een mondkapje. Houd als het nodig is 1,5e meter afstand. Maak de ontmoetingen korter als dat nodig is. Maar ga er voor! We hebben community en gemeenschap nodig en het is iets dat we alleen samen kunnen doen

Zingen of neuriën

Zingen heeft altijd een belangrijk deel uitgemaakt van gemeenschappelijke aanbidding. De vroege kerk werd aangemoedigd om "psalmen, lofzangen en geestelijke liederen" te zingen (Kol. 3:16). In sommige gebieden is zingen in kerken toegestaan als er mondkapjes gedragen worden. In andere delen mag alleen het muziekteam zingen en moet de rest de liederen mee

neuriën of mogen ze zelfs alleen maar luisteren. Als de huidige regels zingen in een groep onmogelijk maken, kan het zijn dat je Efeze 5:19 letterlijk moet nemen, waar staat: "...en spreek onder elkaar met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen, en zing voor de Heere en loof Hem in uw hart". Wellicht is er meer mogelijk dan je denkt!

Conclusie

Community of gemeenschap heeft altijd een belangrijk deel uitgemaakt van het leven en doet dat nog steeds. Ook binnen

families en kerken. De huidige coronaregels kunnen dit begrenzen of kunnen ons dwingen om veranderingen aan te brengen in de manier waarop we deze community vormgeven.

Je familie heeft je nodig!

Niemand zou zich schuldig moeten voelen omdat hij voorzichtig is of thuis blijft in deze tijd. Dit kan zijn wat de Heer van jou verwacht. Maar wat je ook doet, laat luiheid, angst of apathie niet het ervaren van community met andere christenen in de weg staan. Jouw familie en medebroeders en -zusters hebben jou nodig!

Philip Nunn

Eindhoven, Nederland

Oktober 2020

Vertaald door: Moniek Venhuizen

Bron: www.philipnunn.com

STAY AT HOME

PROTECT YOURSELF AND YOUR COMMUNITY

Oorlog tegen h

Bijbelse inzichten naar aanleiding van de huidige crisis

Het coronavirus is een familie van virussen die ziekte veroorzaakt bij zoogdieren en vogels. Ze veroorzaken nu al een aantal decennia problemen. De nieuwe versie waar we momenteel tegen vechten, werd voor het eerst op mensen overgedragen in Wuhan, China, aan het einde van 2019. Sindsdien vinden we het voortdurend terug in de koppen van onze kranten en nieuwsberichten.

COVID 19

In het begin van dit jaar gaf de World Health Organisation de ziekte die het virus veroorzaakt de nieuwe naam COVID-19 en verklaarde vijf weken later de aandoe-ning tot een pandemie. Wereldleiders, minister-presidenten en andere mensen met autoriteit sluiten nu de nationale grenzen, gelasten evenementen af en sluiten winkels en scholen.

In oorlog

Ze beperken onze bewegingsvrijheid op een manier waarop dat in vreedstijd nog nooit is gebeurd. Je kunt denken dat dit allemaal nepnieuws is, je kunt denken dat de beperkingen te streng zijn of veel te langzaam of veel te weinig. Maar of je het leuk vindt of niet, de wereld is op dit moment in oorlog

met dit coronavirus! Hoe reageert u? Bent u bang of gefrustreerd? Geeft uw geloof in God u kracht in deze tijd van wereldwijde crisis? Nu u wat meer tijd hebt, is het misschien de moeite waard om eens na te denken over wat de Bijbel te zeggen heeft over de verspreiding van slechte dingen.

Beïnvloedingsfactoren

God schiep een wereld waarin alles met elkaar samenhangt. Het weer kan invloed hebben op onze voedselvoorziening. De ongezonde gewoonten van een moeder kunnen de gezondheid van haar kind beïnvloeden. Sociale structuren beïnvloeden ons vermogen om van het leven te genieten. U en ik kunnen zowel een zegen als een last zijn voor de mensen om ons heen. Ziekten en hun vermogen om overgedragen te worden van mens op mens zijn geen nieuw verschijnsel.

Ongeveer 3500 jaar geleden gaf God aan Mozes instructies over hoe hij het volk Israël moest beschermen tegen besmettelijke ziekten. De Heer Jezus en de apostelen Paulus en Johannes trekken onze aandacht ook naar verschillende soorten 'virussen' en moedigen ons aan deze serieus te nemen. Ik nodig u uit om met mij mee te kijken naar 7 praktische inzichten.

1. Mozes: 'Wees alert, slechte dingen verspreiden zich'

In Leviticus 13 en 14 vinden we duidelijke instructies over hoe de verspreiding van lepra en andere infecties bij de Israëlieten vermeden moest worden. Iedere Israëliet moest zijn ogen openhouden en alert blijven. Het feit dat zij Gods uitverkoren volk waren en dat God Zelf hun Geneesheer was (Ps. 91, Ex. 15:26) zou hen niet automatisch beschermen tegen infecties of ziekten. God gaf hen via Mozes een richtlijn die gevolgd moest worden om de verspreiding van slechte dingen onder hen tegen te houden.

Melden bij de priester

Wanneer een Israëliet of iemand in zijn familie vermoedde dat hij of zij geïnfecteerd was, moesten ze zich niet verstoppen of in paniek raken, maar werd van hen verwacht dat ze zichzelf bij een priester meldden. De priester zou het geïnfecteerde deel van het lichaam of kledingstuk nauwkeurig onderzoeken. Wanneer hij twijfelde, werd de persoon of het object zeven dagen geïsoleerd. Als de twijfel bleef, nog eens zeven dagen, dus in totaal veertien dagen quarantaine. Net zoals bij het coronavirus op dit moment.

We willen geen onzekerheid

et Corona virus

We hebben in de afgelopen dagen via allerlei kanalen veel informatie gekregen die ons kan helpen bij het onderscheiden of we gewone griepsymptomen hebben of symptomen die duiden op het coronavirus. We willen allemaal zoveel mogelijk weten. We willen niet leven in onzekerheid. Onzekerheid is vruchtbare grond voor angst. Wanneer we bang zijn, kunnen we heel onvriendelijk of zelfs lomp zijn richting 'verdachte' dragers van het virus.

Afgelopen januari voelden veel Nederlanders met een Aziatische achtergrond zich hier in Nederland gediscrimineerd en gemarginaliseerd. Omdat het virus zich verspreidde in China, vermeden veel mensen in Nederland de Chinese restaurants!

Houd je aan het protocol

Dit bijbels protocol overtuigt me van twee dingen: dat het feit dat ik een christen ben me niet immuun maakt voor virussen en dat ik me daarom aan de nationale richtlijnen moet houden, en dat ik mijn natuurlijke neiging om 'potentiële' dragers te beschuldigen zonder goed en zorgvuldig onderzoek, moet beteugelen. Omdat slechte dingen zich kunnen verspreiden, werkt het volgen van de gegeven richtlijnen voor ons allemaal in ons voordeel.

2. Mozes: 'Wees radicaal, zelfs als dat pijn doet'

De richtlijnen die de wet van Mozes ons geeft voor het beheersen van de verspreiding van besmettelijke ziekten waren heel radicaal. Wanneer er een infectie werd ontdekt, werden besmette objecten vernietigd en personen uitgesloten. Bij twijfel, eerst

quarantaine.

Tijdelijke isolatie

Tijdelijke isolatie was nodig om te ontdekken of de persoon of het object schoon was of niet. Wanneer het kledingstuk geïnfec-teerd was, moest het verbrand worden (Lev. 13:52). Wanneer de pot geïnfec-teerd was, moest het gebroken worden (Lev. 15:12).

Veertig dagen of veertig jaar is in de Bijbel vaak een testperiode

Wanneer de persoon besmet bleek, moest hij of zij uitgesloten worden van de gemeenschap (Lev. 13:45).

We kunnen ons voorstellen dat soms hele dure potten en kledingstukken kapot gemaakt of verbrand werden. Die radicaliteit had een prijs. Kunt u zich de pijn voorstellen wanneer een familielid 'onrein' verklaard werd en niet naar huis mocht terugkeren? Radicale actie is meestal pijnlijk. Maar soms wel noodzakelijk voor het welzijn van de gemeenschap. Misschien dat een aantal doodstraffen die door God werden ingesteld in het Oude Testament, ook op die manier begrepen kunnen worden, namelijk als een radicale manier om verspreiding van bepaald zeer ongewenst gedrag onder Gods volk te stoppen.

Quarantaine

Quarantaine: Het woord 'quarantaine' heeft het woord 'veertig' in zich. Het betekent 'veertig dagen', de periode die een schip buiten de haven moest wachten wanneer het verdacht werd van het aan boord hebben van een besmettelijke ziekte.

Dit werd gebruikelijk in de tijd dat de Zwarte Dood heerste in de 14e en 15e eeuw – een ziekte waarvan geschat wordt dat

deze zo'n 30% van de Europese bevolking het leven kostte. Veertig dagen of veertig jaar worden in de Bijbel vaak gebruikt om een testperiode aan te duiden. Kijkt u maar eens naar de volgende voorbeelden van 'veertig dagen'. Na veertig dagen opende Noach het raam van de ark en liet de raaf uit (Gen. 8:6-7). De Israëlieten zaten veertig dagen zonder hun leider Mozes (Ex. 24:18).

Veertig dagen

De 12 spionnen verkenden het beloofde land veertig dagen lang (Num. 13:25). Goliath daagde de Israëlieten veertig dagen uit (1 Sam. 17:16). Jona preekte veertig dagen tegen Ninevé (Jona 3:4). De Heer Jezus werd door satan veertig dagen verzocht (Mark. 1:13). Na Zijn opstanding verscheen Hij veertig dagen lang aan Zijn twijfelende volgelingen (Hand. 1:3).

Wanneer u denkt dat u onbesmet bent, maar er wordt toch van u gevraagd om in quarantaine te gaan, raak dan niet gefrustreerd en word niet negatief. De strikte scheiding van mogelijke dragers gedurende 7, 14 of 40 dagen of misschien zelfs langer, is een noodzakelijke daad om de verspreiding van een infectie tegen te gaan. Er wordt van je gevraagd een prijs te betalen voor het welzijn van de hele gemeenschap.

3. Jezus: 'In Gods koninkrijk vindt ook verspreiding plaats'

Wanneer Jezus het Koninkrijk van God (of van de hemel) beschrijft, zegt Hij: "Het is gelijk aan zuurdeeg, dat een vrouw nam en in drie maten meel deed, totdat het helemaal doorzuurd was" (Luk. 13:21). Waar staat het zuurdeeg of de gist symbool voor in deze gelijkenis? Jezus Zelf legt deze gelijkenis niet uit.

Verspreiding in het koninkrijk

Sommige optimistische commentatoren associëren het deeg met de wereld en het gist met het evangelie. Zij zeggen dat deze gelijkenis illustreert hoe het evangelie zich langzaam maar zeker zal verspreiden over de wereld. Wellicht een vergelijkbaar idee met dat wat wordt uitgedrukt in het "u bent het zout van de aarde". Anderen associëren het deeg met het christendom en suggereren dat de gelijkenis illustreert hoe het kwaad en de corruptie zich langzaam verspreiden binnen het christendom. Welke interpretatie u ook kiest, het is duidelijk dat er binnen het Koninkrijk van God verspreiding plaatsvindt. En daarom is er voorzichtigheid nodig. De manier waarop wij leven heeft invloed op de mensen om ons heen. Wat verspreiden u en ik?

Zuurdeeg

In het Oude Testament staat zuurdeeg of gist symbool voor iets negatiefs. Van de Joden werd gevraagd om elk spoor van gist uit hun huis te verwijderen voordat zij het Pascha zouden vieren (Ex. 12:15). Ergens anders waarschuwt Jezus in Zijn onderwijs: "...wees op uw hoede voor het zuurdeeg van de Farizeeën en de Sadduceeën". Vervolgens legt Hij uit dat Hij hiermee doelde op het onderwijs dat zij gaven (Matt. 16:6,12). In Lukas 12:1 zegt Hij dat het zuurdeeg van de Farizeeën huichelarij was.

In Markus 8:15 heeft Hij het over "het zuurdeeg van de Farizeeën en ...het zuurdeeg van Herodes", maar geeft Hij geen verdere uitleg. Waarschijnlijk wordt zuurdeeg hier ook gebruikt als symbool voor slecht onderwijs, huichelarij en wellicht ook de immorele leefstijl van Herodes (een publieke schande die een slechte invloed had op de Joodse gemeenschap).

Immoraliteit is als gist

Wanneer we deze uitleg van Jezus verbinden met Zijn gelijkenis over Gods Koninkrijk, kunnen we redelijkerwijs de conclusie trekken dat slecht onderwijs, huichelarij en een immorele leefstijl zich als gist in deeg kunnen verspreiden binnen een christelijke gemeenschap.

We doen er goed aan om de waarschu-

wing van de Heer ter harte te nemen: "wees voorzichtig...wees op je hoede voor zuurdeeg". We moeten op onze hoede zijn, omdat het kwaad wat we toestaan in onze huizen, onze harten en ook onze kerk zich zal verspreiden. Slechte dingen verspreiden zich!

4. Paulus: 'Slechte voorbeelden bederven het gemeenschapsleven'

In zijn brieven bouwt de apostel Paulus voort op dit onderwijs van de Heer Jezus. Tot twee keer toe schrijft hij dat "een klein beetje zuurdeeg het hele deeg doorzuurt". In 1 Korinthe 5 wordt het gebruikt als een waarschuwing tegen het negeren van immoreel gedrag door een gelovige in de kerk. We weten allemaal wat er gebeurt in een gemeenschap wanneer het doen van verkeerde dingen genegeerd of zelfs gesteund wordt.

Wanneer de verkeerspolitie niet langer boetes uitschrijft voor te hard rijden of fout parkeren, wanneer ontdekte belastingontduikers, inbrekers of plegers van seksueel misbruik genegeerd worden waardoor zij hun gang kunnen blijven gaan, dan onttaardt de samenleving. De reden dat Paulus dit stukje kerkprotocol schrijft is dat een christen in Korinthe een seksueel immoreel

relatie had en dat de kerk van Korinthe hem toch in hun midden verwelkomde. Hoe kon dit gebeuren?

Van immoreel naar 'alternatief' gedrag

Om immoreel gedrag binnen de kerk acceptabel te maken, moet de noemer 'immoreel' vervangen worden met een acceptabeler woord als 'alternatief'. Vervolgens volgt onderwijs over liefde en 'inclusiviteit'. Als er dan nog steeds mensen in de kerk te vinden zijn die moeite hebben met het accepteren of zelfs ondersteunen van de immoraliteit, worden zij er aan herinnerd dat niemand perfect is, en dat de kerk, net als de Heer Jezus, alle zondaren welkom zou moeten heten.

Kwaaddoeners wegdoen

Maar de apostel Paulus is heel radicaal wanneer het gaat over hardnekkig 'moreel' zuurdeeg: "Wanneer u samenkomt in de Naam van onze Heer Jezus Christus, als u en mijn geest bijeengekomen zijn, in de kracht van onze Heer Jezus Christus, geef deze man dan over aan de satan, tot verderf van het vlees, opdat de geest behouden zal worden op de dag van de Heer Jezus" (1 Kor. 5:4-5).

Hij eindigt met: "Doe de kwaaddoener uit uw midden weg" (5:13). Er kunnen verschillende manieren zijn om dit te doen, maar één ding is duidelijk: van de leiding van de

kerk wordt verwacht dat zij kordaat handelt.

Voorschrift voor ieder gemeentelid

Om moreel verval tegen te gaan, werd niet alleen van de leiders, maar van ieder lid van de kerk gevraagd om te handelen. “Maar nu heb ik u geschreven dat u zich niet moet inlaten met iemand die, terwijl hij een broeder wordt genoemd, een ontuchtpleger is, of een hebzuchtige, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een rover. Met zo iemand moet u zelfs niet eten” (5:11).

Uiteraard moeten liefde en genade kenmerken zijn van de manier waarop christenen dingen doen of zeggen – zelfs wanneer we dit bijbelse voorschrift proberen na te volgen. Maar als we een oogje dichtknijpen richting een zondige manier van leven onder christenen, zal zulk gedrag snel ‘normaal’ worden onder ons.

Vergelijking met het corona virus

Op een vergelijkbare manier is een persoon die ziek is door het coronavirus van harte welkom in het ziekenhuis als een patiënt en niet als verpleegkundige, arts of werknemer. Als hij erop staat in het ziekenhuis rond te kunnen lopen alsof hij niet besmettelijk was, zou hij het ziekenhuis uitgezet worden!

Uitzetting is naar en pijnlijk – maar in wezen een liefdevolle daad. Het beschermt de andere patiënten in het ziekenhuis en het kan ervoor zorgen dat de slecht geïnformeerde of koppige patiënt tot bezinning komt en zijn fout erkent.

Oordelen over hen die binnen zijn

Het is interessant om te zien dat we binnen dit voorschrift een duidelijk verschil waar kunnen nemen tussen onze relatie met hen die ‘binnen’ zijn (gelovigen) en hen die ‘buiten’ zijn (ongelovigen). God zal oordelen over hen die ‘buiten’ zijn. De kerk wordt gevraagd om te oordelen over hen die ‘binnen’ zijn (5:12-13).

Wanneer ik dit hoofdstuk goed begrijp, zou de kerk de ongelovige een warm welkom moeten geven, ongeacht zijn of haar manier van leven, maar niet iedere gelovige. Ongelovigen hebben nieuw leven in Jezus nodig.

Goedkeuring, acceptatie of onverschilligheid van een christen die volhardt in zijn of haar zondige manier van leven, zal het gemeenschapsleven beschadigen.

5. Paulus en Johannes: ‘Ontmasker slecht onderwijs en wijs het af’

In Galaten 5 gebruikt de apostel Paulus de uitdrukking “Een beetje zuurdeeg doorzuurt het hele deeg” (5:9) voor de tweede keer. Hier gebruikt hij het om de christenen van Galaten aan te moedigen het evangelie van genade te verdedigen tegen de opkomst van wettisch onderwijs. Sommige leraren uit Jeruzalem stonden erop dat christenen besneden werden en eisten van hen dat ze de ceremoniële wetten van Mozes opvolgden. Paulus beargumenteert echter dat redding alleen gevonden kan worden in het vertrouwen op Christus (5:2-7).

Confrontatie met Petrus en Barnabas

Wanneer deze ‘extra voorwaarden’ zouden worden getolereerd, zouden ze de boodschap van het Evangelie vertroebelen, en deze verontreinigde versie van het Evangelie zou zich vervolgens onder de kerken verspreiden als gist in een stuk deeg. Het moest gestopt worden. Paulus doet dit door publiekelijk de confrontatie op te zoeken met Petrus, Barnabas en anderen (Gal. 2:11-21), door het schrijven van deze waarschuwendende brief naar de gemeenten van Galatië, en door argumenten aan te dragen tegen dit onderwijs vanuit de kerk van Jeruzalem – de bron van dit besmettelijke afwijkende onderwijs (Hand. 15).

Gods Woord heeft autoriteit

Uit het voorgaande en uit andere brieven wordt duidelijk dat gezond onderwijs belangrijk was voor Paulus. Voor veel mensen lijkt ‘we houden van Jezus en dat voelt goed’ nog het enige criterium te zijn. Het bestuderen van het door God geïnspireerde Woord vereist tijd en werk. Sommige stukken zijn moeilijk te begrijpen en sommige gedeeltes zullen jarenlang onduidelijk voor ons blijven (Fil. 3:15-16). Om werkelijk profijt te hebben van de Bijbel, moeten we ervan overtuigd zijn dat het Gods Woord is, dat Hij het gebruikt om tot ons te spreken en dat het autoriteit heeft over onze levens (2 Tim. 3:15-16).

De taalbarrières afgebroken

In Genesis 11 lezen we dat God de verschillende talen creëerde om daarmee het contact tussen de arbeiders in Babel te verbreken. Dit maakte een eind aan hun eigenzinnige werk van de torenbouw. Vandaag de dag zijn, mede door internet, de

drempels voor het verspreiden van ideeën en gedachten lager dan ooit. Taalbarrières worden weggenomen door goede en makkelijk toegankelijke vertaalprogramma's op internet.

De muren tussen christelijke denominaties zijn nu lager dan vijftig jaar geleden, waardoor ideeën gemakkelijker uitgewisseld worden. Vroeger moest je een boek uitzoeken en de moeite nemen om het te lezen, voordat je in staat was om een nieuwe leer te begrijpen en tot je te nemen. Tegenwoordig zorgt de techniek ervoor dat we kunnen lezen over en luisteren naar iedere nieuwe wind van leer, en die kunnen volgen op onze tv's en mobiele telefoons.

Een 'geestelijke' pandemie

Deze ontwikkelingen kunnen een verrijking zijn voor ons leven, maar ze kunnen het ook een stuk moeilijker maken om de kwaliteit van onderwijs te controleren, terwijl dat tegelijkertijd wel veel noodzakelijker wordt. Tegenwoordig kunnen dwaalleringen, net als het coronavirus, binnen een aantal weken al een pandemie vormen! Ik bid dat God ons verlangen zal aanwakkeren om de sprekers die we online volgen bijbels te toetsen, evenals de sprekers op de conferenties die we bezoeken, en ook wat er zoal gebeurt in onze kerken en de teksten van de liederen die we zingen.

De apostel Johannes roept zijn lezers op om slecht onderwijs aan de kaak te stellen en deze af te wijzen (2 Joh. 8-11). Wanneer we volgens de gezonde leer willen leven en deze door willen geven aan de generaties na ons, zullen we net als de apostelen Paulus en Johannes de moeite moeten nemen om slecht onderwijs dat onze kant op komt, te ontmaskeren en af te wijzen.

6. Jezus: 'Misschien bent u het probleem!'

Wanneer u nu naar de supermarkt gaat, kijkt u wellicht met enig wantrouwen naar de andere mensen in de winkel. Zouden zij corona hebben? We volgen de huidige richtlijnen en proberen 1,5 meter bij andere mensen vandaan te blijven. Maar heeft u er wel eens over nagedacht dat u misschien ook de gevaarlijke drager zou kunnen zijn?

Richtlijnen voor reiniging

De wet van Mozes bevat richtlijnen over hoe men ceremonieel rein moest zijn. Zo maakte het aanraken van een dode een Israëliet bijvoorbeeld 'onrein' en iedereen die een onrein voorwerp of persoon aanraakte, werd zelf ook onrein (Numeri 19). Het wassen van handen, kleding en borden werd heel belangrijk. Maar na verloop van tijd werd het wassen van handen overdreven belangrijk. Sommige leraren van de wet klaagden bij Jezus omdat ze zagen dat een aantal van Zijn discipelen at met ongewassen handen (Mark. 7:1-3). Jezus legde uit: "Wat de mens uitkomt, dat verontreinigt de mens. Want van binnenuit, uit het hart van de mensen, komen voort kwade overwegingen, alle overspel, ontucht, moord, diefstal, hebzucht, allerlei kwaadaardigheid, bedrog, losbandigheid, afgunst, lastering, hoogmoed, dwaasheid; al deze slechte dingen komen van binnenuit en verontreinigen de mens" (Mark. 7:20-23).

Wijzelf zijn het voornaamste obstakel

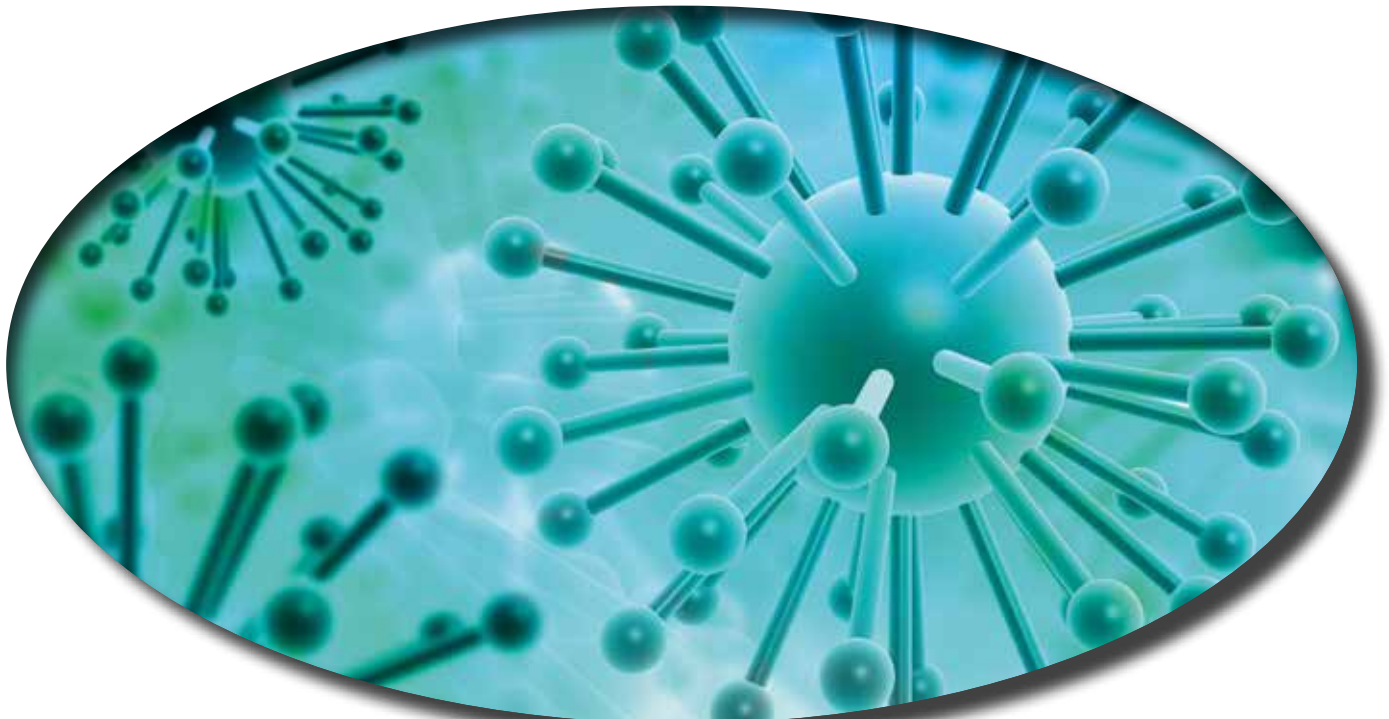
Uiteraard worden we opgeroepen om voorzichtig om te gaan met slechte invloeden van buitenaf: "slecht gezelschap bederft

goede zeden" (1 Kor. 15:33). Maar ons grootste probleem komt van binnenuit, het is onze eigen zondige natuur. Onze hárten zijn verdorven. Wijzelf, onze verlangens en dromen, zijn het voornaamste obstakel in het volgen van Jezus.

Op een ander moment zegt Jezus: "Als iemand achter Mij wil komen, moet hij zichzelf verloochenen, zijn kruis dagelijks opnemen en Mij volgen" (Luk. 9:23). Herken en veroordeel ik mijn eigen egoïstische en zondige verlangens? Onze ogen zijn gewoonlijk op alles buiten ons gericht. Het is makkelijker om de fouten en zonden van anderen op te merken. Maar de Heer Jezus moedigt ons aan om te beginnen bij onszelf: "Haal eerst de balk uit uw oog en dan zult u goed kunnen zien om de splinter uit het oog van uw broeder te halen" (Matt. 7:5). Misschien zijn niet anderen, maar bent u het probleem! Moedigen de keuzes die ik in mijn leven maak, anderen aan om Jezus te volgen en een heilig leven te leiden? Zet mijn houding anderen ertoe aan om Gods Woord lief te hebben, te bestuderen en zich eraan te onderwerpen?

7. Johannes: 'Wees positief, volg na wat goed is!'

Toen Johannes een oude man geworden was, schreef hij een korte brief naar Gajus, een goede vriend van hem. Gajus was een man die van Gods huisgezin hield en een tijd onderdak bood aan een gemeente (Rom. 16:23). Maar nu maakte hij deel uit van een andere gemeente waarin een dominante man, genaamd Diotrefes zichzelf verheven had tot leider ervan. Deze man sprak slecht over Johannes en zette mensen, die het niet met hem eens waren, de kerk uit (3 Joh. 9-10).

Het zou gemakkelijk zijn voor Gajus om dit slechte voorbeeld te volgen. Kijk maar eens naar hoe in de afgelopen dagen er in de supermarkten op irrationele en egoïstische manier volop voedsel en toiletpapier is gehamsterd. Het is voor ons christenen gemakkelijk om dit slechte voorbeeld te volgen. Maar Gajus weerstond die verleiding en bleef positief en actief: liefhebbend, dienend en zijn broeders en zuster financieel ondersteunend (3 Joh. 5).

Overwin het kwade door het goede

We kunnen om ons heen zien dat er dingen mis gaan, maar laat de gebrokenheid om ons heen niet bepalen hoe we leven. Onze roeping en motivatie moeten een positieve zijn: Jezus volgen en voor Hem leven! Het advies dat de apostel Johannes aan Gajus geeft, is ook een advies aan ons: "Geliefde, volg niet het kwade na maar het goede" (3 Joh. 11). En Paulus schrijft in Romeinen 12:21: "Laat u niet overwinnen door het kwade, maar overwin het kwade door het goede". Laten we onze ogen niet gericht houden op de problemen en de slechte voorbeelden, maar op Jezus! En vervolgens, net als Gajus, het goede blijven doen!

Dapper als Goliath en David

Het gedurfde en dappere initiatief van Jonathan (1 Sam. 14) en het doden van Goliath

door David (1 Sam. 17) inspireerden en motiveerden een heel leger. De mensen in de kerk in Thessaloniki werden eerst navolgers van Paulus, Silas en Timotheüs en daarna werden ze "voorbeelden voor alle gelovigen in Macedonië en Achaje" (1 Thess. 1:6-7). U en ik en onze kerken kunnen ook door God gebruikt worden om anderen te inspireren en te motiveren. Goede dingen kunnen zich ook verspreiden!

Conclusie

Hoe reageert u op deze coronacrisis? Bent u bang of gefrustreerd? Hoe reageert u op de morele en leerstellige ontwikkelingen in en om u heen? Herinner uzelf er regelmatig aan dat God soeverein is. Geen enkele ontwikkeling verrast Hem. Ja, het kan zijn dat we worden opgeroepen om ons te bekeren, om te veranderen, om voorzichtig te zijn of om actie te ondernemen.

Wees sterk, Ik ben met u

Tegenover welk gevaar we ook staan, ons leven is in Zijn hand: "Wanneer u zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn" (Jes. 43:2). Wat betreft de kerk, denk eraan dat het Zijn project is en Christus zal aan Zijn gemeente blijven bouwen (Matt. 16:18) en Hij zal ervoor zorgen dat zij "heilig en smetteloos" zal zijn (Ef. 5:27). Aan het einde

van dit artikel wil ik u herinneren aan de woorden die de profeet Haggai sprak tegen het volk Israël toen zij voor een grote uitdaging stond:

"Wees sterk, heel de bevolking van het land, spreekt de Heer. Werk door, want Ik ben met u, spreekt de Heere van de legermachten... en Mijn Geest is in uw midden. Wees niet bevreesd!" (Hag. 2:3-5).

Philip Nunn, maart 2020

Vertaling: Moniek Venhuizen

Dankbaarheid uit Psalm 107

Zij die verlost zijn geven dank aan de Heer, omdat Hij altijd goed, liefdevol en trouw is

Inleiding

In de Bijbel lezen we dat veel van Gods mensen de belangrijkste gebeurtenissen in hun leven markeerden door het schrijven van een gedicht of lied. Mozes en Mirjam vierden de Exodus met het hele volk en gingen hen voor in het zingen van een lied (Ex. 15). Wanneer de onvruchtbare Hannah gezegend wordt met een kind, uit ze haar dankbaarheid in een lied (1 Sam. 2). Als David hoort dat zijn beste vriend Jonathan is omgekomen, componeert en zingt hij een klaaglied (2 Sam. 1). Koningen en profeten schrijven en zingen liederen. Maria, de moeder van onze Heer, maakt haar verwondering over het feit dat zij is gekozen om de moeder van de Messias te worden duidelijk door middel van een lied (Luk. 1). Hoe markeer jij belangrijke gebeurtenissen in jouw leven?

Het leven gaat snel voorbij

In onze hal hangt een klein bordje met daarop de woorden: "Het leven gaat behoorlijk snel. Als je niet zo af en toe even stopt en om je heen kijkt, zou je het zo maar kunnen missen". We hebben dat bordje gekocht omdat mijn vrouw en ik die boodschap vaak nodig hebben. Het is zo makkelijk om een eind te lopen zonder van het uitzicht te genieten, om te eten zonder echt te proeven, om te praten zonder echt bewust met de relatie bezig te zijn, om te lezen zonder van nieuwe inzichten te genieten.

Sommigen noemen deze bewustere manier van leven 'mindfulness'; een manier van leven die net zoveel van de reis zelf geniet als van het aankomen op de bestemming. Het bewust markeren van een gebeurtenis door er over te schrijven, te schilderen, het

te vieren of er iets anders creatiefs mee te doen dwingt ons om na te denken over die gebeurtenis. Het is zo makkelijk om Gods hand in de gebeurtenissen van alledag over het hoofd te zien. En daardoor hebben we minder redenen om dankbaar te zijn. Het valt mij op dat dankbare mensen over het algemeen gelukkiger mensen zijn.

Psalm 107

Psalm 107 begint met een duidelijke oproep aan iedereen die verlost is om Gods goedheid in hun leven te erkennen en uiting te geven aan hun dankbaarheid (vers 1-2). Moeten we ons dankbaar voelen voor we 'dankuwel' kunnen zeggen? Het uiten van onze dankbaarheid is een daad van gehoorzaamheid. Het valt mij op dat wanneer ik mijn dankbaarheid uit in een gebed of een lied, ik me vaak ook dankbaarder begin te voelen! In deze Psalm, dit lied, herinneren de zangers zichzelf er aan dat God hen uit de greep van de vijand heeft gered, dat Hij hen vanuit het oosten, wes-

ten, noorden en zuiden bij elkaar gebracht heeft (vers 3).

Het is niet moeilijk om je dit verhaal voor te stellen, waarin vele Joden via de weg of per boot terugkeren naar Israël nadat zij jaren in ballingschap hebben doorgebracht. Ze hebben veel moeten achterlaten. Hun reis moet gevaarlijk en vermoeiend zijn geweest. Maar dan komen ze aan op hun plaats van bestemming!

Focussen op het werk of verleden

Het moet voor hen, net als voor ons nu, makkelijk zijn geweest om zich te focussen op hun prestaties uit het verleden of op al het werk wat nog gedaan moest worden en zo Gods betrokkenheid bij hun levens over het hoofd te zien. Wanneer we Zijn hand niet zien in ons leven, zullen we Hem er ook niet voor bedanken. We weten niet wie deze Psalm geschreven heeft, maar het is een tijdloze boodschap die ons vandaag ook nog veel te zeggen heeft: "zie het en wees verblijd" (vers 42).

Psalm bestaat uit 6 delen

Deze Psalm bestaat uit 6 delen. Het eerst deel (vers 1-3) is een oproep om Gods goedheid te zien en Hem te danken. Het laatste deel (vers 33-43) is een oproep om Gods soevereine hand te zien wanneer Hij "de woestijn [maakt] tot een waterpoel, het dorre land tot waterbronnen" (vers 35). Soms doet Hij het tegenovergestelde en "maakt [Hij] rivieren tot een woestijn, waterbronnen tot dorstig land" (vers 33).

Deze soevereine daden laten Gods betrokkenheid bij onze wereld zien, soms als een uiting van Zijn liefde en soms als een uiting van Zijn oordeel. De mensen die deze

soevereine omgang van God met Zijn schepping zien of herkennen worden "op-rechten" of "wijs" genoemd (vers 42-43). Dit lied is opgebouwd uit vier coupletten. Deze kun je herkennen omdat elk van hen bestaat uit vier delen: eerst wordt een groep hulpbehoevende mensen omschreven, vervolgens roepen zij het uit naar de Heer, dan bevrijdt de Heer hen en ieder deel eindigt vervolgens met een oproep om je dankbaarheid te uiten. Laten we nu naar de vier afzonderlijk coupletten kijken.

1. 'Mijn leven mist betekenis en richting' vers 4-9

"Er waren er die dwaalden in de woestijn, op een weg door de wildernis, een stad om te wonen vonden zij niet. Zij waren hongerig, ja ook dorstig, hun ziel was in hen bezweken". In dit eerst couplet zou de psalmist hebben kunnen denken aan een historische gebeurtenis, zoals toen de Israëlieten jarenlang door de woestijn dwaalden nadat zij Egypte hadden verlaten.

Maar dit plaatje kan ook het leven beschrijven van een mens dat een gebrek aan een doel heeft. Ja, we staan vroeg op en gaan laat naar bed, we werken hard, spelen hard en houden onszelf bezig. In tijden van lockdown, ziekte of gedwongen stilstaan kunnen we ons afvragen waar het leven goed voor is. We hongeren en dorsten naar betekenis.

Wanneer we ons niet bewust worden van deze innerlijke dorst, zullen we ook nooit op zoek gaan naar levend water. "Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, redde Hij hen uit hun angsten. Hij leidde hen op een rechte weg, zodat zij naar een stad konden gaan om te wonen". Waarom kent deze wereld zoveel problemen? Er zijn maar heel weinig mensen die het uitroepen naar de Heer als ze geen enkele zorg hebben.

Terwijl hij gevangen zat, beschreef de apostel Paulus de zin en richting van zijn

leven als volgt: "... opdat ik Hem mag kennen, en de kracht van Zijn opstanding en de gemeenschap met Zijn lijden... ik jaag ernaar om het ook te grijpen. Daartoe ben ik ook door Christus Jezus gegrepen" (Fil. 3:10-12). Dat is wat Paulus' dorst leest! Jij en ik zijn gewild, geschapen, verlangd, geliefd, geroepen en verlost met een doel. We zijn niet geschapen om doelloos rond te dwalen door woestenijen:

"Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus om goede werken te doen, die God van tevoren bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen" (Ef. 2:10).

Onze hemelse Vader is geïnteresseerd in de manier waarop wij leven en onze keuzes maken. Deze fantastische waarheid vergeten we makkelijk. Dit couplet eindigt daarom met een oproep om onze dankbaarheid te uiten: "Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen. Want Hij heeft de dorstige ziel verzadigd en de hongerige ziel met het goede vervuld". Misschien is nu het goede moment om de Heer te danken dat Hij jou gemaakt heeft, dat Hij geïnteresseerd is in jou en dat Hij zelfs goede werken voor ons voorbereid!

2. 'Ik voel me verslaafd en verlies hoop' vers 10-16

In dit tweede couplet kan de psalmist gedacht hebben aan de Israëlieten die gevangen genomen waren. "Er waren er die in duisternis en in de schaduw van de dood zaten, gevangen in ellende en ijzer. Want zij waren ongehoorzaam geweest aan de woorden van God en hadden de raad van de Allerhoogste verworpen. Daarom vernederde Hij hun hart door moeite, zij struikelden en er was geen helper".

Maar dit plaatje kan ook mensen beschrijven die gevangen zitten in alcohol- of drugsmisbruik, pornografie, sociale media, groeiende schulden, een religieuze groe-

pering, sociale verwachtingen of een andere vorm van 'ijzeren ketenen'. Onze eigen passie en pleziertjes kunnen ook een slaaf van ons maken (Titus 3:3). God wil dat mensen er vanuit vrijheid voor kunnen kiezen van Hem te houden en te leven voor Zijn glorie. Een gebrek aan vrijheid wordt altijd veroorzaakt door zonde; onze eigen zonden of die van anderen. Wanneer je lange tijd hebt geworsteld is het mogelijk dat je de hoop verliest, is het makkelijk om te denken dat je ketenen nooit gebroken zullen worden.

Roep vanuit de benauwdheid

In hun wanhoop keken de slaafgemaakten omhoog: "Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, verlost Hij hen uit hun angsten. Hij leidde hen uit de duisternis en de schaduw van de dood en verscheurde hun banden". De Heer Jezus zegt het zo: "Ieder die de zonde doet, is een slaaf van de zonde..."

Als dan de Zoon u vrijgemaakt heeft, zult u werkelijk vrij zijn" (Joh. 8:34-36). Met Jezus is er altijd hoop. Hij nodigt ons uit om bij Hem te komen. Hij is de Enige die onze ketenen kan breken en ons vrij kan maken; vrij om Hem lief te hebben, te volgen en te dienen. Maar wanneer we wat van die vrijheid proeven is het makkelijk om onze eigen dromen te volgen en andere doelen te gaan dienen. Dit tweede couplet eindigt daarom met een oproep aan de verlostten om zichzelf er aan te herinneren wat Hij voor hen gedaan heeft: "Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen. Want Hij heeft de bronzen deuren opengebroken en de ijzeren grendels stukgebroken".

3. 'Ik vind geluk, maar het is niet blijvend' vers 17-22

Wij mensen kunnen, net als schapen, makkelijk wegdwalen van de goede Herder. We worden afgeleid of verdiepen ons in minder belangrijke zaken. Maar soms kiezen we er, net als de verloren zoon, bewust voor om God af te wijzen en in opstand te komen

tegen Zijn wil en gezag. We denken dat we weten wat voor soort leven ons gelukkig zal maken. Dit type mensen worden aangesproken in het derde couplet.

“Er waren dwazen die om hun weg vol overtreding en om hun ongerechtigheden gekweld werden. Hun ziel had een afschuw van al het voedsel, zij waren tot aan de poorten van de dood gekomen”. We kunnen makkelijk denken dat we in opstand kunnen komen zonder daarvan de consequenties te hoeven dragen.

Maar zonde en dood zijn altijd aan elkaar verbonden. Ze zijn onafscheidelijk als zon en warmte of water en natheid. De Bijbel is duidelijk: wanneer we zondigen, sterft er iets. Dat is een wet. Maar een aantal effecten van zonden zullen wellicht niet onmiddellijk zichtbaar zijn. In zijn jonge jaren genoot Mozes van het goede leven in de hoogste sociale milieus van Egypte. Hij genoot er een aantal decennia van.

Maar toen droogde zijn egocentrische plezier op. Op een dag realiseerde hij zich dat hij een keus moest maken. “Hij koos ervoor liever met het volk van God slecht behandeld te worden dan voor een ogenblik het genot van de zonde te hebben. Hij beschouwde de smaak van Christus als grotere rijkdom dan de schatten in Egypte, want hij had het loon voor ogen” (Heb. 11: 25-26). Net als bij drugsgebruik is het plezier wat verbonden is met zonde altijd tijdelijk.

Het derde couplet

Het derde couplet gaat over hen die deze wet ontdekt hebben. Ze voelen zich terneergeslagen. Ze hebben het plezier in eten verloren. Ze waren “tot aan de poorten van de dood gekomen. Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, verloor Hij hen uit hun angsten. Hij zond Zijn woord uit, genas hen en bevrijdde hen uit hun grafkuilen”. Gelukkig is God een goede God. Hij vergeeft hen die berouw hebben. Hij geneest de mensen met een gebroken hart. Hij bevrijdt de slaven. Is er een zonde in jouw leven die het plezier en de zegen die de Heer jou wil geven beperkt? De “wegen vol overtreding” hebben nooit een goede eindbestemming.

Herken, belijd en zet recht wat verkeerd is. Keer je naar Hem. Er is genezing in vergeving! Het deel eindig met een blijde oproep: “Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen. Laten zij lofoffers brengen en met gejuich van Zijn werken vertellen”. Met een genezen hart waren ze in staat om weer te zingen en juichen!

4. ‘Ik ben gedesilluseerd en bang’ vers 23-32

Dit vierde couplet gaat over een groep positieve en avontuurlijke zakenmensen. Ze hebben grote dromen en zijn niet bang om risico's te nemen. “Er zijn er die met schepen op zee varen en handeldrijven op de

grote wateren”. Gezien het verdere verloop van dit deel denken sommigen dat de psalmist hier wellicht dacht aan de zeemannen waar Jona mee reisde.

“Zij zien de werken van de HEERE en Zijn wonderen in de diepte. Wanneer Hij spreekt, doet Hij een stormwind opsteken, die haar golven hoog opheft. Ze rijzen op naar de hemel, ze dalen neer in de diepe wateren; hun ziel smelt weg van ellende. Zij wankelen en waggelen als een dronken man, al hun wijsheid wordt verslonden”.

Het beeld van bange mannen in een gevaarlijke storm kan ook aansprekend zijn voor diegenen onder ons die mooie plannen hebben met hun leven: dromen over studies, carrière, zaken, reizen, vrienden, huwelijk, familie, pensioen... en zolang aan onze verwachtingen wordt voldaan hebben we het gevoel dat God ons zegent. Het is makkelijk om ons vertrouwen in de Heer te stellen wanneer de zee kalm is en de wind in de juiste richting waait.

In feite is het op die momenten moeilijk om het onderscheid te maken tussen vertrouwen op de Heer en vertrouwen op onze eigen vaardigheden en ons eigen verstand. Maar de stormen zullen komen. We kennen allemaal die moeilijke momenten waarop onze dromen uiteen lijken te spatten, onze moed wegsmeelt en onze eenvoudige theologie niet overeenkomt met de werkelijkheid. We voelen ons gedesilluseerd en ver-

ward, als een “dronken man”, en hebben soms zelfs het gevoel dat “al [onze] wijsheid wordt verslonden”. Ken jij die plek? Misschien wel heel dichtbij?

Hij redt uit angsten

In hun nood keren deze zeemannen hun ogen af van hun touwen en van de golven en kijken omhoog. “Maar toen zij in hun benauwdheid tot de HEERE riepen, leidde Hij hen uit hun angsten. Hij brengt de storm tot stilte, zodat hun golven zwijgen. Dan zijn zij verblijd, omdat de wateren gestild zijn en Hij hen naar de haven van hun wens leidde”. We lezen een vergelijkbaar verhaal in de Evangelieën.

Als de discipelen van de Heer Jezus het gevoel hebben dat hun boot begint te zinken, roepen ze het uit: “Meester, bekomert U Zich er niet om dat wij vergaan?”. Op stressvolle momenten kunnen wij ook twifelen aan de goedheid van de Meester. Nadat Hij de storm gestild heeft, vraagt Hij zijn discipelen: “Waarom bent u zo angstig? Hebt u dan geen geloof?” (Marc. 4:38-41). Soms stilt de Heer de storm. Soms kiest Hij ervoor om ons te vergezellen in wat voelt als een nooit eindigende storm. Iedere reis is een kans om Hem beter te leren kennen en Hem nog meer te leren vertrouwen.

Loven in de storm

Maar zelfs na angstaanjagende stormen en grote bevrijdingen zijn we geneigd om deze te vergeten en verder te gaan. Dit

laatste couplet eindigt, net als de andere drie, met dezelfde oproep tot het uiten van dankbaarheid. “Laten zij de HEERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen voor de mensenkinderen. Laten zij Hem roemen in de bijeenkomst van het volk en op de zetels van de oudsten Hem loven.” Hier worden de zeemannen aangeemoedigd om hun dankbaarheid samen met anderen te uiten. Dankbaarheid verspreid zich. Dankbaarheid bindt samen!

Conclusie

De oproep om je dankbaarheid te uiten die we vinden in Psalm 107 wordt meerdere keren herhaald in het Nieuwe Testament. Wij christenen worden er bijvoorbeeld toe opgeroepen om “dankbaar [te] zijn en hierdoor God [te] vereren op een Hem welbehagelijke wijze met eerbied en ontzag”, om onze verzoeken aan God “met dankzegging” te doen, om te wandelen in Hem, “overvloedig, met dankzegging”, om psalmen, lofzangen en geestelijke liederen te zingen “met dank in uw hart” en om sterk aan te houden in het gebed “met dankzegging” (Heb. 12:28 NBG, Fil. 4:6, Kol. 2:7; 3:16; 4:2). En dat niet alleen wanneer onze gebeden beantwoord worden op een manier die we verwachten of wanneer we het gevoel hebben dat alles goed gaat. “Dank God in alles” schrijft de apostel Paulus, “want dit is de wil van God in Christus Jezus voor u” (1 Thes. 5:18).

Loven in de gevangenis

Wat is Gods wil voor jou in de

omstandigheden waarin je nu zit? Paulus en Silas kozen ervoor om God te danken en te eren terwijl ze nog steeds in de gevangenis zaten (Hand. 16:25). Is het nu de tijd voor jou om je dankbaarheid te uiten door het zingen van een lied of misschien zelfs door zelf een lied te schrijven? Of door iets te schrijven, schilderen of maken?

Of door een aantal vrienden te belen of een maaltijd te delen met anderen? Wanneer we ervoor kiezen om te geloven en het feit te omarmen dat onze Heer altijd goed, liefdevol en trouw is, zal ons dat helpen om zelfs in de moeilijkste omstandigheden God te danken. En wanneer we onze dankbaarheid tot uitdrukking brengen, zal het gevoel van dankbaarheid groeien. En een dankbare houding is, net als een virus, besmettelijk!

Philip Nunn

Eindhoven, Nederland

Januari 2021

Vertaald door: Moniek Venhuizen

Bron: www.philipnunn.com

Colofon

Het blad "Promise" is een uitgave van stichting Promise en verschijnt 4 maal per jaar.

Het doel van de stichting is de verkondiging van het evangelie van Jezus Christus.

Het toetsen van allerlei maatschappelijke en geestelijke stromingen en denkwijzen, vooral op medisch en sociaal gebied aan het Woord van God, de Bijbel.

Het publiceren via het blad "Promise" van geschriften en of Bijbelstudies met bovengenoemd doel.

De stichting is interkerkelijk en heeft als grondslag, zich daarbij alleen te laten leiden door de Bijbel, waarvan ze gelooft dat alleen dit het geïnspireerde Woord van God is en alleen onfeilbaar gezag heeft.

We geloven dat God deze wereld zo lief heeft, dat Hij zijn Zoon gegeven heeft om onze straf op de zonde te dragen, opdat wij, indien we in Hem geloven eeuwig met Hem mogen leven en ook nu dagelijks Zijn aanwezigheid mogen ervaren. Door middel van diverse activiteiten van de stichting willen we deze boodschap uitdragen

Redactie

Gerard Feller, Oudewater
drs. W.J. Pijnacker Hordijk, Delft
drs. Piet Guijt, Zoetermeer

Vormgeving Gerard Feller

Druk: Muller XXL

foto's: www.dreamstime.com

ISSN: 1383-0295

verschijnt 4 x per jaar

Abonnement 2020: e 25,- per jaargang
(inclusief abonnement online)

Abonnement online 2020: e 12,- per jaargang

St.Promise

Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater
Tel. 0348 - 563359

e-mail: stichtingpromise@gmail.com

internetpagina: www.stichting-promise.nl

IBAN ING: NL10INGB0004906197

BIC ING: INGBNL2A

IBAN Rabobank:

NL58RABO03916.83.071

BIC Rabobank: RABONL2U